

DIRVA

PRIEŠ SPROGIMA

IZRAELIO - ARABŲ KRIZEI AŠTRĖJANT

Sovietijos 'prezidento' Podgorny netikėtai vi zitas Egiptui paryškino audros debesų tamsumą Artimuosiuose Rytuose. Vasario 6 d. pasibaigia paliaubos tarp Egipto bei Jordano iš vienos pusės ir Izraelio iš antros. Kar tu neatrodo, kad Švedijos pasiuntinio Maskvoje Jaaringo tarpininkavim o misija JT vardu duotų kokių nors konkrečių rezultatų. Egiptas reikalauja, kad Izraelis visų pirma pasitrauktų iš okupuotų per 1967 m. 'šešių dienų' karo arabų teritorijų ir tik po to gautų 'keturių didžiųjų' savo sienų garantiją, kuria Izraelis, tarp kitko, nelabai pasitiki. Izraelis pirmiausia nori susitarti dėl taikos ir tik po to atiduoti dalį okupuotų teritorijų.

Tel Avive skaičiuojama, kad Egiptas šiuo metu dar nėra pakankamai pajėgus sudaryti grėsmę pranašesnėm Izraelio karo pajėgom. Egiptas galėtų kovoti tik su sovietų parama ne tik ginklais, bet ir žmonėmis - kariais. Tuo atveju, vis pagal Izraelio politikų skaičiavimą, turėtų įsikišti ir JAV, nors jos neturi jokio juridinio įsipareigojimo ginti Izraelį.

Washingtonė sutinkama, kad JAV turėtų ginti "tik Izraelio egzistenciją, bet ne jo užkariavimus". Tačiau kariškai žiūrint, senos Izraelio sienos yra sunkiai apginamos ir jei syki egiptiečiams su sovietų pagalba pasisektų peržengti Suez kanalą, juos sunku būtų sulaikyti toliau, nebent JAV siųstų pagalbą visą savo šesį laivyną, kuris turėtų susidurti su sovietų Viduržemio eskadra ir sovietų aviacijos bei raketais dalimis jau esančiomis Egipte. Iki totalinio karo jau nebebūtų labai toli.

Tokiu būdu paliaubų galimas nepratęsimas gali sudaryti labai nemalonią būklę ir Maskvai ir Washingtonui. Žinia, Maskva gali skaičiuoti, kad prezidentas Nixonas, skaitydamasis su rinkikų nuotaikoms ir prisimindamas Vietnamo karo įtaką prezidento Johnsono likimui, gal ir nedrįstų ginti Izraelio užkariavimų, iš kitos pusės niekam neturėtų būti paslaptimi žydų įtaka šiame krašte. Kiekvieno atveju -- aktyviai įsikišant ir neįsikišant -- Nixono administracija gali turėti didelių galvosūkių bei nemalonių.

Už tat Stewart Alsopui atrodo, kad krizės sprogo momento ar tėjant prezidentas gali pasiūlyti sovietams su sitarti dėl Izraelio sienų ir tą susitarimą priimės

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

ti Izraeliui ir Egiptui. Mat, kaip ten būtų, nė vienas prezidentas -- ar jis būtų Nixonas ar Muskie, sakalas ar balandis, nenorės rizikuoti totaliniu karu dėl Sinajaus dykumos, kuri faktinai priklauso Egiptui. Teoretis kai atrodo, kad ir Maskvai toks sprendimas būtų priimtinas, nes sutvirtintų jos pozicijas Artimuosiuose Rytuose, o JAV tuo neišsigytų arabų

simpatijų, o prarastų žydų.

Dėl viso to atrodo, kad Podgorny misija Egipte buvo aptarti Egipto laikyseną šiuo opiu metu, kai dar "derybos dėl derybų" per Jaaringą netrūko ir paliaubų susitarimas formaliai dar tebegalioja.

* ITALIJOJE esama žydų tautybės asmenų, Italijos piliečių, pasiryžusių kovoti už Lietuvos laisvę. Jie yra ir Italijos lietuvių pvz. El-

tos biuletenio italų kalba redaktoriaus, prel. V. Mincevičiaus, draugais. Ferrara mieste pernai, "Gazetta di Ferrara" dienraštis buvo paskelbta apie žydų išteigtą Veronos mieste "Laisvos Lietuvos" komitetą. Tie žydai buvo prisiminę vasario 16 dieną ir spaudoje iškėlę trijų Baltijos valstybių okupaciją. Komitetas dienraštį paskelbė atsisaukimą ir jį pasirašė trys asmenys: Luciano Melli, Raffaella Mechiori ir Anita D'Este. Naujo Komiteto kuris, reikia manyti, kreipsis į visuomenę ir šių metų vasario 16 dieną, adresas yra toks: Comitato Lituania libera, via Mantovana 28-C, 37100 Verona. (E)

KIEK SOVIETŲ KOMUNIZMAS YRA PAREIKALAVĘS AUKŲ?

Kiek sovietų komunizmas yra pareikalavęs žmonių aukų? Į šį klausimą iš dalies atsako senatoriaus Thomas J. Dodd, (Conn.), paruošta studija JAV Senato teisingumo komisijai -- šios pakomisės, kurios uždavinys -- ištirti vyriausybės saugumo klausimus. Senato komisija Dodd parengtą leidinį išleido 1970 metais. Komisijos ir pakomisės pirmininku yra James O. Eastland, gi pakomisės vicepirmininkas -- jau minėtas sen. Thomas J. Dodd.

Čia pateikiame kai kuriuos leidinyje paskelbtus duomenis -- jie akivaizdžiai liudija komunistų teroro apimtį bei siekia įrodyti sovietų komunizmo aukų skaičių. Leidinio pradžioje paskelbtas senatoriaus Dodd įvadas. Jis primena šiame krašte ir kitur studentų rengtas demonstracijas ir jaunuolių skelbtas pažiūras, esą, komunizmas yra žmoniškasis, siekias net pagerinti žmonių buitį. Tačiau leidinyje pateikti kruopščiai surinkti duomenys kaip tik liudija priešingai. Komunizmo aukomis buvo ir tebėra milijonai žmonių.

Dodd savo studijoje senato pakomisei pasinaudojo brito Robert Conquest, Londone, kruopščiai surinktais statistiniais duomenimis apie sovietų teroro aukas nuo spalio revoliucijos, 1917 m.

Duomenys paskelbti 1968 m. minėto auoriaus knygoje "The Great Terror" (išleido Macmillan Co.). Dodd teigia, kad Conquest JAV senato pakomisės buvo paprašytas parengti studiją. Dodd mano, kad tai esąs "pirmasis viešai paskelbtas dokumentas, kuriuo siekiama tiksliai nuostatyti sovietinio komunizmo žmonių aukas".

Robert Conquest duomenimis, tų aukų skaičius siekia 21,500,000 žmonių -- jie nuo revoliucijos metų buvo sušaudyti ar žuvo dėl įvairių kitų priežasčių. Sen. Dodd nuomone, prie 21,5 mil. komunizmo aukų dar reikėtų priskirti rusų civilinio karo nuostolius, šiltinės ar badmečio aukas, įvairius sušaudymus -- tai žmonių aukų skaičių pakeltų iki mažiausia 35, ar tiksliau atveju, net iki 45 milijonų.

Brito tyrinėtojo duomenys yra tokie: 500,000 žmonių buvo sušaudyti ar mirė kalėjimuose bei koncentracijos stovyklose dar Lenino laikmečiu 1919-1923 metais, Stalino metais buvo sušaudyta 2 milijonai, 3,500,000 mirė stovyklose Sta-

lino laikais, (1930-36 m.) 12 milijonų žuvo darbo stovyklose Stalino - Jėzovo teroro metais, pagaliau, 3,500,000 mirė badmečio laiku, po 1930 m. vykdytus Sovietijos ūkių kolektyvizaciją.

R. Conquest stebisi, kad Vakaruose dar esama žmonių, ypatingai vad. liberalų, kurie užsispyrę paneigia visus komunistinio teroro, ypatingai po 1930 ir 1940 metų, duomenis, faktus. Tuo tarpu net buvusiam diktatoriui N. Chruščiovui viešai iškėlus stalininio teroro veiksmus, dar ir šiuo metu Vakaruose atsiranda tokių, kuriems neįtikėtina, jog komunistinis režimas galėtų būti tiek žiaurus ir nežmoniškas.

Sen. Dodd, iškeldamas brito autoriaus pateiktus duomenis, pridūrė vieno Lietuvos žydo, Kaune gyvenusio, dr. Julijaus Margolino liudijimą apie komunizmą. Margolinas, dar prieš Antrąjį pasaulinį karą save laikęs Sovietų Sąjungos draugu, tačiau karui kilus ir sovietams okupuojant Lietuvą, drauge su tūkstančiais lietuvių buvo ištrentas į Sibirą. Septyneriems metams praslinkus, jis buvo paleistas ir štai ką teigė raštu: "Pastarieji septy-

(Nukelta į 2 psl.)

LIETUVOS HIMNAS

Lietuva, Tėvynė mūsų
Tu didvyrių žemė,
Iš praeities Tavo sūnus
Te stiprybę semia.
Tegul Tavo vaikai eina
Vien takais dorybės,
Tegul dirba Tavo naudai
Ir žmonių gėrybei,
Tegul saulė Lietuvos
Tamsumus prašalina
Ir šviesa ir tiesa
Mūs žingsnius telydi
Tegul meilė Lietuvos
Dega mūsų širdyse.
Vardan tos Lietuvos
Vienybė težydi.

Stasio Motuzo pagaminta lenta su Lietuvos himno įrašu.

Vasario 16 proga renkamos aukos skiriamos Lietuvos vadavimui ir siunčiamos ALTai

Š.m. sausio 9 d. New Yorke įvyko Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto ir Amerikos Lietuvių Tarybos atstovų pasitarimas, kuriame buvo aptarti aktualieji Lietuvos laisvinimo klausimai, apžvelgti Brazinskių bei Simo Kudirkos bylų eiga ir aptartas koordinuoto, suderinto darbo reikalas.

Vlikas, būdamas tarptautinio pobūdžio politinės veiklos organizacija, seka tarptautinių įvykių raidą, palaiko ryšius su daugelio kraštų vyriausybėmis, įtraukdamas į Lietuvos laisvinimo darbą laisvojo pasaulio lietuvių. Vlikas planuoja Lietuvos laisvinimo darbą ir jam vadovauja. Jungtinėse Amerikos Valstybėse lietuvių politinei veiklai vadovauja Amerikos Lietuvių Taryba. Veikdami Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Vlikas ir ALTa derina savo veiklą, o atsiradus ypatingai svarbiems reika-

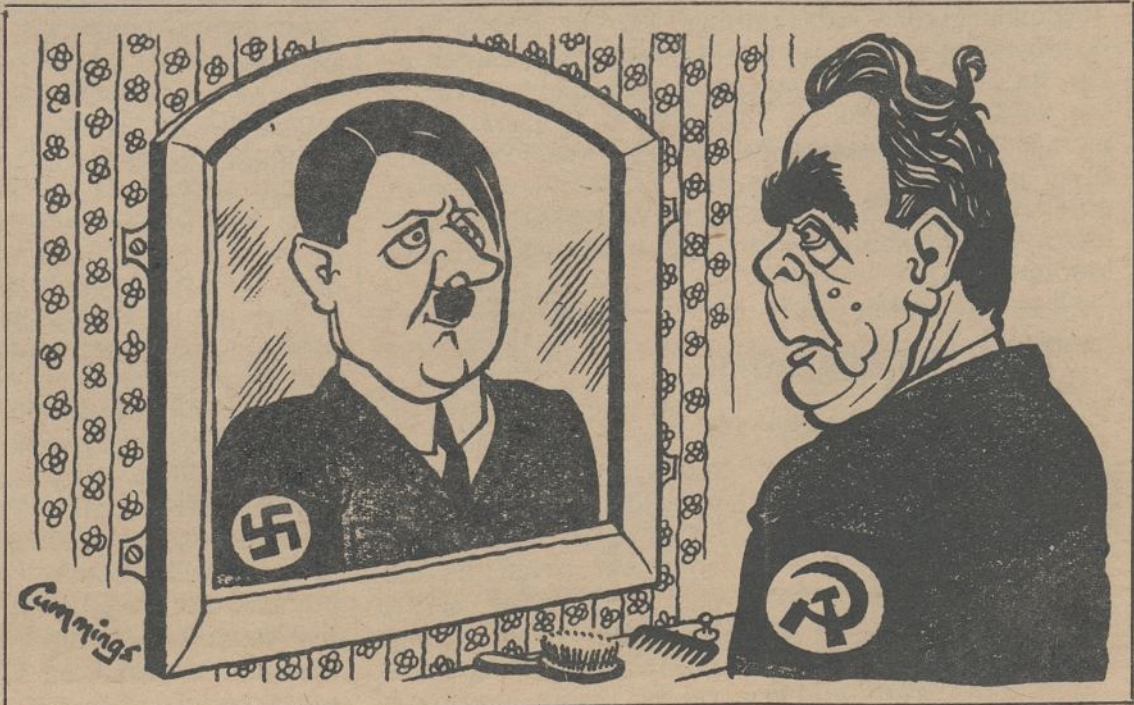
lams, veikia drauge. Darbui koordinuoti abiejų organizacijų pirmininkai palaiko nuolatinį kontaktą.

Vlikas ir ALTa sutarė, kad Jungtinėse Amerikos Valstybėse Vasario 16-sios proga renkamos aukos yra skiriamos Lietuvos laisvinimui ir siunčiamos ALTai. Iš surinktų pinigų ALTa skiria Vlikui sutartą sumą. Kitos organizacijos vykdo jų savo reikalams kitais mėnesiais.

Vlikas ir ALTa labai vertina Lietuvių Bendruomenės talką bei jos atliekamą darbą.

Vlikas ir ALTa didžiujasi laisvojo pasaulio lietuvių, ypač mūsų jaunimo vieningu ir nepaprastai gyvu reagavimu Brazinskių ir Simo Kudirkos bylos reikale.

Visų lietuviškųjų organizacijų ir atskirų lietuvių vieningas ir suderintas darbas -- mūsų stiprybė! (E)

BREŽNEVAS: -- Veidrodėli, veidrodėli, pasakyk kuris mudviejų didesnis antisemitas?

■ Europos lietuviai

LIUDAS VISMANTAS

'LABDARA' DIRBA KILNŲ DARBA

Prieš keletą metų V. Vokietijoje J. Glemžos iniciatyva buvo įsteigta "Labdaros" draugija. Kaip jau pats vardas rodo, draugijos tikslas yra remti į vargą patekusius lietuvius, o ypač studentiją ir moksleiviją. Šiuo metu draugijai priklauso 63 nariai.

Sausio 9 d. Stuttgarte - Bad Cannstatte įvyko draugijos metinis susirinkimas. Jį atidarė pirm. J. Glemža. Į prezidiumą buvo išrinkti: pirm. Dr. P. Karvelis, sekr. Z. Glemžienė.

Pirm. J. Glemža padarė platų pranešimą apie draugijos veiklą. 1969 m. draugija turėjo daugiausia reikalų su mokslus baigiančiais studentais. 1969 sia reikalų su mokslus baigiančiais studentais. Jie neturėjo stipendijų, ir draugijai teko jiems padėti. Į metų pabaigą paramos reikalingų studentų ir moksleivių atsirado didesnis skaičius. Šiemet jų tikimasi dar daugiau. Pernai moksleiviams ir studentams pašalpų ir paskolų buvo išduota 2.658 DM. Ligonims ir kitiems reikalams buvo išleista 312 DM. Aukų buvo gauta 4.073.77. Nario mokesčių surinkta 720 Dm. Didelę plaukų dalį sudarė loterija. Be reikalo siūloma toliau jos nebedaryti. Loterija yra geras būdas draugijos pajamoms padidinti.

Praeitais metais draugija labai rūpinosi pritraukti daugiau narių. Kun. dr. P. Dagio rūpesčiu, nemaža narių įstojo iš JAV ir Kanados. Taip pat keletas narių iš Šveicarijos. Būtų gerai, kad viso laišvojo pasaulio lietuviai labiau susirūpintų savo brolių parama V. Vokietijoje ir daugiau įstotų narių į "Labdaros" draugiją. Įstojimo pareiškimus siųstina šiuo adr: Mr. J. Glemža, 7 Bad Cannstatt-Stuttg. Steinhaldenstr. 147. W. Germany

Nors "Labdaros" draugija pirmoje vietoj rūpinasi moksleivija ir studentija, bet dažniais atvejais tenka rūpintis ir ligonimis, ypač vienišais lietuviais. Idealus būtų toks draugijos susitvarkymas, -- pareiškė J. Glemža, -- kad kiekvienas, kuris yra pagalbos reikalingas, būtų išklausytas.

Kontrolės komisijos pirm. J. Norkaitis, senj., pranešė, kad draugijos kasa vadama tvarkingai ir visos išlaidos bei pajamos yra pateisintos dokumentais. Vietoje mirusio Kontrolės komisijos nario Al. Šukio išrinktas P. Suoka.

Susirinkimas padėjo p. pirm. J. Glemžai ir valdybai už uolų darbą ir palinkėjo sėkmės. Tenka ypatingai įvertinti p. J. Glemžos atliktus darbus draugijai, nes, nežiūrint jo 84 m. amžiaus, jis su didžiausiu atsidavimu dirba kilnų šalpos darbą.

• Jaunimo sekcijos darbuotojai V. Vokietijoje gruodžio 12 d. buvo susirinkę Huettenfelde svastyti lietuvių jaunimo stovyklos ruošimą 1971 m. Dalyvavo A. Šmitas, T. Bogutienė, dr. J. Boguta, kun. V. Damijonaitis, P. Veršelis, M. Landas, R. E. Šileris, E. Dilba, kun. H. Šulcas, A. Rygelytė ir Just. Lukošius. Jaunimo sekcijos pirm. A. Šmitas pranešė, kad Bad Pymonte stovyklai yra užsakytos geros patalpos nuo liepos 25 d. iki 31 d. Laukiama jaunųjų tautiečių iš Amerikos, Anglijos ir Belgijos. Numatyta plati studijinė, meninė ir pramoginė programa. Registracijos reikalu kreiptis: R. E. Šileris, 53 Bonn - Bad Godesberg, Annabergerstr. 400.

• Muenchene sausio pradžioj netikėti širdies smūgiu mirė Jonas Medušauskas, 46 m. amžiaus. Jis buvo baigęs aukštuosius mokslus Muencheno universitete. Trumpą laiką dirbo Vasario 16 gimnazijoje kaip inspektorius. Pastaruoju metu buvo vokiečių leidykloje redaktorium. Buvo žinomas kaip bendruomenės veikėjas, paskaitininkas. Pasižymėjo tolerantiškumu, atvirumu ir tiesumu.

• Stasys Motūzas, žinomas menininkas drožinėtojas, ruošiasi išleisti pašto ženkliukus, kurie primintų bolševikų pavergtą Lietuvą. Ženkliukų projektą daro dail. Vaikšnoras, gyv. JAV. Ženkliukų pagrindas -- sulinkęs žmogus neša sovietininkryžių su penkiakampe žvaigžde, kūju ir plaktuku. Ženkliukai bus platinami veltui. Be to, St. Motūzas kiekviena proga garsina Lietuvos vardą vokiečių spaudoje. "Oldenburgische Volkszeitung" 1970 m. gruodžio 31 d. įdėjo ilgą straipsnį apie St. Motūzą kaip menininką. Šia proga plačiai parašė ir apie Lietuvą. Tai re tas vokiečių laikraštis taip atvirai ir nuoširdžiai parašo. To laikraščio redakcijai priklauso visų lietuvių pagalba ir padėkoja, o p. St. Motūzui nuoširdžiausias pagyrimas, kad jis, nežiūrint silpnos sveikatos, taip sumaniai ir įtakingai ambasadoriauja vokiečių tarpe.

Kiek komunizmas...

(Atkelta iš 1 psl.)

neri metai mane paver-tė įsitikinusi bei aršiu sovietinės sistemos prieš. Visa savo širdimi bei proto galia aš nekenčiu tos sistemos. Visa tai, ką aš mačiau, manje sukėlė teroro bei pasišlykštėjimo jausmus

ir jie mane lydės ligi mano gyvenimo pabaigos. Esu įsitikinęs, kad kova prieš vergiją, terorą bei prieš vis dar pasireiškiančius žiaurumų privalo būti pirmąja kiekvieno žmogaus pareiga. Tiems, kurie normaliose sąlygose gyve-

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NUOTAIKOS

MOTERYS IR BOBOS...

-- Moteris menininkų įkvėpėja, tapytojų ir skulptorių kartkartėmis nuostabiai atvaizduota, poetų gražiai aprašyta, dainių apdainuota, bet nė vieno nėra tinkamai charakterizuota. Tiksliai apie moterį spręsti gali tik pati moteris..." rašo Katalikių Moterų Kanadoj leidžiamas žurnalas "Moteris" 1970 m. 5-me numeryje.

Toliau rašoma, kad Marija Pečkauskaitė, lietuves moteris skirstė į dvi grupes, moteris ir bobas, pateikiant iš Pečkauskaitės raštų net aukštesniuose sluoksniuose ir visais laikais bobas vaizduojančių pavyzdžių.

Ką gi mes, šių laikų išeivijos moterys apie tai galvojame? Tikriausiai nė viena nepriskirsim savęs prie bobų, savo ydų juk niekas nemato, bet panagrinėję kitas, jų daug surandame. Gal būt anais laikais už teko skirti moteris į dvi grupes, bet pasauliui progresuojant visose srityse, neatsilieka ir lietuvių moteris. Dabar nebeužtenka skirti tik tai į dvi grupes, kada jos dar gyveno be teisų caro, o dabar vėl bolševikų vergijoje tėvynėje.

Ši kartą pažvelkim į save -- išeivijos lietuvių moterį, gyvenančią didžiausios laisvės ir materialinių gėrybių kraštuose. M. Pečkauskaitė boba vadino tą, kuri yra tinginė, pavydi, garbetroška, gobši, intrigantė, melagė, liežuvininkė, suvedžiotoja, tuščios sielos, bevalė, savanau-dė ir t.t.

Nebūtinai tos visos blogybės turi būti įkūnytos

na šiaipus sovietų sienos, nėra įmanoma pakęsti ar remti šią tarptautinę gėdą". Dr. Margolinas, nurodęs, kad milijonai žmonių naikinami Sovietų Sąjungos stovyklose, kad tos aukos žymiai pralenkė Hitlerio laikmečiu buvusias, dar pridūrė: "Tie, kurie, su šiuo klausimu susidūrę tik pakrato pečiais ar bendrībėmis siekia viso to ne-liesti, mano nuomone, laikytini moraliniais nusmukėliais bei banditizmo talkininkais".

Sen. Dodd pateikia Roberto Conquest knygos ištraukas. Paličiamos ir Baltijos valstybės. Britų autorius pažymi, kad iš trijų Baltijos valstybių buvo deportuoti ligi vieno milijono gyventojų. Jis primena, kad sovietai buvo pateikę įtariamųjų asmenų Lietuvoje sąrašus ir jie liudija, kad tie įtariamieji sudarę apie 23 proc. visų Lietuvos gyventojų.

Pagaliam, senatorius, pateikęs brito tyrinėtojo apskaičiavimus ir savo paties žinias apie sovietinio teroro aukų skaičių, pareiškia viltį, kad šie duomenys, ypač R. Conquest studija ateity atidarys akis tiems, kurie vis dar su simpatijomis jausmais žvelgia į komunistinę sistemą ar jos atžvilgiu siekia būti bent neutraliais. (E)

vienoje moteryje. Bobos sąvoką reiktų skirti į daugiau grupių, nes aukščiau minėtų moterų "talentai" retai kada telpa viename asmenyje. Yra moterų, neturinčių anų išvardintų blogydy, bet gyvenančių tik savo ir kaimynių interesais be blogos valios kitus apkalbėti, intriguoti ar suvedžioti. M. Pečkauskaitė tokių neišskiria, nes jos nėra nei naudingos nei pavojingos lietuvių visuomenei, tik iš nežinojimo patalkina kar-tais vieniams, kartais kitiems dažnai bendrusiekių nenaudai.

Štai ir JAV rinkimuose, gerai atsimenam, kaip anais metais Nixonas pralaimėjo prezidentinius rinkimus dėka moterų simpatijų J. Kennedžiui dėl jo gražesnės šiltesnės išvaizdos, malonios šypsenos. Kaip vėliau teko girdėti ir lietuvių moterų balsavo tik tai dėl to, o ne dėl jo išminties. Tas pats įvyko ir dabar su kitu Edvardu Kennedžiu į senatorių. Kaip ten beteisintum, bet byla su merginos prigėrimu liko neatšiki ir numarinta. Tai nėra betinkamas žmogus valstybei valdyti bei teisingus sprendimus kitų atvejais daryti.

Arba, kad ir toks mažas atsitiktinis dalykas. Verčiau š.m. lapkričio mėn. vaikų laikraštėli "Eglutė". Pirmasis apsakymėlis "Laiminga diena" atpasakoja banko apiplėšimą. Toliau kitas "Sudiev" vaizduoja ginkluotą lėktuvo pagrobimą, žiaurų užpuoliko suėmimą surišant jam rankas, kojas, akis ir saugojant jo paties ginklu.

Be šių pagrindinių ne daug belieka kito turinio aprašymėlių. Argi ne ga na mūsų mažiems tokių užpuolimų matyti televizijoje ir girdėti gyvenimo praktikoj? Laik-tarštelio uždavinys turėtų būti pakelti mažuosius skaitytojus ar mamytę skaitant klausytojus aukščiau kasdienybės, parodyti ką nors kilnesnio, įdomesnio negu jie mato kasdieniniame savo aplinkos pasaulyje. Tai yra mamytė ir žurnal redaktorių neapdairumas.

Pažvelkime į bendradarbiavimo su okupuota Lietuva klausimą. Yra moterų užsikrėtusių tamada, gauna daug iš ten spaudos, knygų ir žurnalių, bet nei tų skaito, nei bando pasiųsti į okupuotą Lietuvą išeivijoje išleidžiamų knygų ar periodinės literatūros, nes jei bandytų, tai žinotų, kad jie negauna, bet jos vistiek šaukia, jog reikia bendradarbiauti, visai nepagalvodamos su kuo ir kaip. Čia išleidžiamas knygas iki kraštutinumo giria arba peikia. Tačiau paklausus apie ką ten rašoma, gaunant atsakymą, jog dar neskaityta, bet kažkas kitas sakęs ir taip svetimą nuomonę, gerą ar blogą be atodairos skelbia kitiems. Tai mūsų laikų moterų silpnybė -- paviršutiniškumas.

EMILIJA ČEKIENĖ

Blogiau yra su tom, kurios žino, ką daro, žino ko suktais būdais siekia ir tokių netrukstamų tarpe nei dabar. Blogiausia, kada pasitarnaujama Lietuvos okupantui. Neseniai parodė į laisvę pabėgusių Brazilskų pavyzdys, apie kuriuos lietuvių moterys ne tik kalbėjo, savo nuomones reiškė, bet atitinkamoje spaudoje net kai kurios rašė pasipiktinimą dėl nužudymo lėktuvų palydovės ir pasitenkinimą, kad Turkijos valdžia žada pakeisti įstatymą, kuris leistų lėktuvų grobikus grąžinti atgal, visai nesuvokdama, kad demokratinuose kraštuose joks įstatymas neveikia atgal. Visai tačiau nesigailė-

dama, kad Lietuvos okupantas išžudė tūkstančius ne tik suaugusių, bet ir vaikų ir kūdikių lietuvių bei kitų tautų. Ir štai vėl moteris stengėsi atkalbinėti žmones rūpintis jų byla Turkijoje, nes esą jai pranešė okupanto pareigūnas, kad iš tų rūpesčių nieko nebus, jie vistiek bus grąžinti ir nubausti kaip ir Simas Kudirka.

Gera, kad tokių, pilna to žodžio prasme bobų nėra daug, anot Pečkauskaitės, todėl jos neįneša tiek daug žalos įpa-grindini mūsų visuomenės lietuviškąjį gyvenimą. Aplamai, bobų netruksta šio krašto moterų tarpe, tačiau išeivijos lietuvių moterims likimas lėmė atsikratyti to vardo, siekti kilnesnių idealų ir darbų, idant ji būtų tikrai verta dainių, poetų, rašytojų bei dailininkų dėmesio.

Lietuvių teisininkų sugestijos Simo Kudirkos reikalu

Teko patirti, kad Vliko vadovybė ieško įvairių kelių išlaikyti Simo Kudirkos bylą kaip galima ilgiau nenumarintą. Berods numatoma ir toliau organizuoti demonstracijas, užmegsti kontaktus su žydų bendruomene, išleisti tuo reikalu brošūrą - dokumentaciją ir paruošti Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidentui petiją, kurią turėtų pasirašyti kuo didesnis Amerikos piliečių skaičius.

Lietuvių Teisininkų Draugijos Centro Valdyba sveikina Vliko vadovybės iniciatyvą būdama įsitikinusi, kad Simo Kudirkos byla turi būti vienos atsakingos rankos ir visi veiksmai turi būti suderinti su ALT, diplomatinėmis misijomis ir kitų veiksmų veiksmais. Šiuo raštu L.T. Djos Centro Valdyba nori pateikti ir savų sugestijų.

Esame nuomonės, kad be visų minėtų kelių ir priemonių, ta petiją Prezidentui reikėtų siekti Simo Kudirkos bylą perkelti tarptautinio teisingumo plotmėn. Reikėtų prašyti, kad Simas Kudirka, jeigu jis yra gyvas, būtų išlaisvintas. O jei gu jis jau nužudytas, -- tą rusų-bolševikų tarptautinį nusikaltimą išskirti pasaulio viešumai ir parodyti tragiškąjį lietuvių tautos likimą.

Žinome, kad tarptautinės konvencijos pripažintas ir garantuotas politinio asyžiaus teisės šiuo atveju pažeidė dvi valstybės: JAV-bės ir Sovietų Sąjunga. Yra visiškai suprantama, kad tokių didžiųjų valstybių įsimašymas bylą labai komplikuoja. Tačiau teisiniu ir faktiniu požiūriu tų valstybių padėtis, vaidmuo ir atsakomybė yra skirtinga. JAV-bės pažeidė konvenciją dėl savo valdininkų bukumo, apsilaidimo ir neleistino pasyvumo, Princi-pe JAV Prezidentas, Kongresas ir Amerikos visuomenė tą įvykį ne tik giliai ir jautriai apgailestavo, bet ir pasmerkė kaltinamuosius. Tarp daugelio kitų yra išsidėtinęs Kongreso atstovo Hastings Keith pr. metų gruodžio 10 pareiškimas Kongrese: "Dėl šio įvykio nei krašto sąžinė, nei Kongresas ši kartą negalės nurimti". Tuo labiau mes, lietuviai, negalime nurimti.

Sovietų Sąjunga gi sulaužė Ženevos Konvencijos 33-įjį str. JAV-bių teritorijoje sąmoningais agresyviais nusikaltimais veiksmais. Sovietų Sąjunga negali teisinti savo įvykdyto tarptautinio nusikaltimo veiksmu vadovaudamasi savo krašto vidaus teisės normomis, nes tarptautinės teisės principas reikalauja, kad vidaus teisės normos būtų subordinuotos bei su derintos su tarptautinio įsipareigojimo normomis.

Peticijoje reikėtų prašyti, kad JV-bės panaudotų savo teises ir politinį svorį tiesioginėmis derybomis su Sovietų Sąjunga išgelbėti Simą Kudirką nuo bausmės ir išgauti jam leidimą išvykti į JAV-bes. Nepasiekus

tuo keliu teigiamų rezultatų, prašyti JAV-bes išskirti Simo Kudirkos bylą Jungtinių Tautų Tarptautiniam Tribunalui.

Turint galvoje, kad JT Tarptautiniame Tribunalui bylą gali išskirti tik valstybės, o ne kitokio juridiniai asmenys ar žmonės, ir JAV-bės dėl vieno ar kitų sumetimų nesimant tokių veiksmų, -- ieškoti kitų draugiškų valstybių paramos. Reikia turėti galvoje ir tai, kad JT Tarptautinį Tribunalą gali kreipis ir tos valstybės, kurios nėra Jungtinių Tautų nariai.

Yra svarstytinas ir kitas ke-lia -- Simo Kudirkos bylą pateikti Jungtinių Tautų Visuotiniame Susirinkime, kuris gali autorizuoti kitus Jungtinių Tautų organus bei agentūras prašyti Tarptautinio Tribunalu nuo monės teisės klausimais, susietais su tų organų ar agentūrų veikla. Šiuo atveju byla galėtų būti nukreipta į J. Tautų Pabėgėlių Reikalų Aukštąjį Komisarą (UNHCR) princą Aga Khan, kuris pats pirmas reagavo dėl Simo Kudirkos išdavimo rusams ir buvo pareiškęs pasipiktinimą -- protestą.

Nežiūrint į šios bylos sudėtingumą ir suprantamą skepticizmą dėl šia sumintų kelių ir priemonių vis dėlto reikėtų, kol JAV Kongresas, visuomenė ir viešoji pasaulio opinija yra jautri ir palanki, išbandyti visas priemones.

Bylai ir procedūrai išstudijuoti ir pačią bylą paruošti Liet. Teis. Djos Centro Valdyba prašo Vliko vadovybę sudaryti iš kompetetingų tarptautinės teisės žinovų ir patyrusių politikų -- diplomatų ad hoc komisiją, pasikviečiant į ją ir Amerikos bei kitų tautų specialistus teisininkus - politikus.

Lietuvių Teisininkų Draugijos Centro Valdyba

FOREMAN

Experienced in the manufacturing of MILLING CUTTERS.

Knowledge of MILLING and GRINDING OF CUTTERS necessary, supervision experience required.

216-238-3311 (1-5)

SET-UP MEN
Experienced man for sheet metal fabrication department to set up press brakes and punch presses working to blueprints and templates.
FLOURESCENT EQUIP. & MFG. CO.
4145 E. 79 St.
(E. 79th off Harvard)
Cleveland, Ohio

(4-6)

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

REIKALAUKIME KUTERIUI VIGILANT NAUJO VARDO — SIMAS KUDIRKA !

Nacių kacetai, didžiulės kančios vietos, aukoms ir jų skausmui pagerbti, nebuvo paversti dirvonais ir sulyginti su žeme. Lygiai kuteris Vigilant, ant kurio denio buvo pralietas Simo Kudirkos kraujas, negali būti bėliai nuvilktas į laužą, tartum slepiant nusikaltimą.

Kacetai tapo muziejais - paminklais, kur marmuro lentose spindi aukų vardai. Taip Vigilant vardas, ištrintas iš atminties, nušalintas iš Pakrančių Sargybos sąrašų, įrašo į tuos sąrašus dehumanizuotų pareigūnų aukos vardą SIMAS KUDIRKA.

Dirvoje iškelta idėja jau atrado talką. Taigali išsivystyti ilga procedūros atžvilgiu judėjimą, kuris nuolat ir nuolat gaivins mūsų lietuvišką iniciatyvą. Pagaliau, kada nors, lietuviai matys kuterį SIMAS KUDIRKA, skrodžiantį tą Gay Head įlanką, kur troškęs laisvės lietuvis savo kančia supurtė visą dorą ir idealistinę pasaulį. Kacetai tapo šventovėmis dėl aukų kančios. Nelaimingas kuteris, kurio vaidmuo šiuo atveju buvo tolygus kacetui, taps SIMOKUDIRKOS amžinu kančios skelbėju.

Santa Monicos populiarius, kelių šimtų tūkstančių tiražų turis dienraštis Evening Outlook paskelbė Algirdo Gustaitio laišką:

"Dėl nehumaniško, neamerikinio siaubo, kurį papildė Jungtinių Valstybių laivas lapkričio 23 d. 1970 metais, aš palaikau lietuvių rašytojo ir novelisto Jurgio Gliados propoziciją, kad Vigilant vardas turi būti pakeistas kitu vardu: Simas Kudirka. Per tą oficialų patvarkymą, pagaliau, negarbė galės būti nuplauta.

Toliau, pagal oficialų patvarkymą, kasmet, lapkričio 23 d. naujai įvardintas laivas Simas Kudirka, lydimas komanduojančio Pakrančių sargybos laivo turės priplaukti tą vietą, kur laisvės ieškojęs lietuvis jūreivis Simas Kudirka buvo mušamas ant Amerikos laivo barbarų rusų. Ten turi būti neleistas jūron vainikas, šios tragedijos atminčiai. Algirdas Gustaitis. Los Angeles."

Tame pat laikraštyje su nuostabiu vaisingumu bendradariaujas Na-

poleno Nyerges, rašęs daugybę laiškų, kuriuose su talentu ir sarkazmu reiškęs pasipiktinimą bendradarbiaujančiais su sovietais tuščia galviais amerikainais, aktyviai įsijungė į Simo Kudirkos vardo suteikimą kuteriui Vigilant.

Jau plačiai skleidžiamos peticijos, kurių teks tas anglų kalba yra šis: "We, the undersigned citizens of the United States, do hereby petition you to introduce a resolution before Congress that would change the name of the Coast Guard Cutter "VIGILANT" to the "SIMAS KUDIRKA". The tragic ending to this attempted defection by this brave man, who only sought freedom, has aroused deep sympathetic feelings among the people of our nation and among the nation of the free world. We made a mistake and we admitted we were wrong. Now let us right this wrong by renaming this boat in his name as a silent tribute to his courage."

Peticija adresuojama: To the Honorable WAYNE M. HAYS, 2264 Rayburn House Office Bldg. Washington, D.C.

Dirva anglų kalba patiekė peticijos tekstą, kad kiekvienas noris prie to judėjimo prisijungti ir neturįs peticijos, galėtų siųsti savo asmeniškus laiškus rep. W.M. Hays adresu. Tai stipriai palaikyti energingą kongresmaną vedant jo vadovaujamą investiciją. Taip pat panašaus turinio laiškus tenka siųsti savo valstijos senatoriams ir kongresmanams. Reikiaprašyti juos įnešti tokio turinio peticiją Kongrese ir Senate. Nuorašus siųsti Transporto departamentui ir Prezidentūrai.

Nesugriautas ir nesudegintas yra teatras, kuriame nužudė Prezidentą Lincolną, nesunaikinti kacetai, kuriuos žuvo jų aukos, bet paversti muziejiniais jų paminklais. Nesunaikintas yra tas miškelis, kur žuvo, pašauti Darius ir Girėnas, bet ten pastatytas paminklas. Lietuvių presai, aukos neaprepiamas dydis ir nuolatinė atgailos dvasia Pakrančių sargybose tikrai tada gaus išsamią satisfakciją, kada ištrintas vardas Vigilant, bus pakeis-

SPAUDOJE PASIŽVALGIUS

TARYBINIS NEIŠRADINGUMAS

Tarybinis neišradingumas šviečia iš savotiško jų spaudos žanro. Tai kartais nei iš šio, nei iš to, pasirodo okup. Lietuvos spaudoje kurio nors labai aukšto pareigūno deklaracija. Toje "deklaracijoje" pareigūnas pagarbina esamą ekonominę ir produkcijos padėtį, iškelia vieną kitą problemėlę, tuoj pat pataria, kaip problemą išspręsti, užkabina kur reikia ar nereikia "buržuazinę" praeitį ir pasiskubina užtikrinti, kad tarybinė sistema bei didžiojo brolio globa ir meilė padės žengti "į rytdieną, į komunizmą".

Savo tūriu, tokios deklaracijos yra savotiška "apaštalių laiškų" parodijinė blasfemija. Prieš du tūkstantčius metų, stengdamiesi įtvirtinti tikinčiuosius ir išlaikyti jų atsidavimą naujam tikėjimui, tikinčiųjų vadovai rašė laiškus. Ir tų laiškų struktūra bei tikslai dabar blasfemiškai kartojami komunizmo statybos procese.

Tokia iliustracinė medžiaga imame, kad ir Tiesoj paskelbtą Mindaugo Stankevičiaus deklaraciją "Tarp lygių lygi". Tai yra tipinga apaštalių laiškų blasfemija taprasme, kad reikalo iškėlimas, problemos pristatymas ir užtikrinimas visų problemų sprendimo šaltinis, savo forma ir logika yra nukopijuota iš senųjų religijos raštų. Savaime aišku, kad taip šmaikščiai rašant, to ne rašė pats M. Stankevičius. Tai rašė, kaip ir visur daroma koks nors viešosios komunikacijos (public relations) pareigūnas, o politinį raštingumą tikrinopartijos reikalų specas. Bet nuostabus panašumas visų tokių žanro dalykų jau leidžia spėti, kad tarybinės žurnalistinės mokyklos tą žanrą atrado, kultivuoja ir skiepija savo auklėtiniais.

Kas toks tas Mindaugas Stankevičius? Jis yra Lietuvos TSR Ministrų Tarybos nuolatinio atstovo prie TSRS Ministrų tarybos pavaduotojas. Trumpai, ir mums su-

tas aukos vardu. Triumfo aukos: SIMAS KUDIRKA.

Illinois II-tojo distrikto kongresmanas Roman C. Pucinski, Dirvoje pareikšdavo judėjimo aktyvumą, rašo, kad 92 kongreso sesijoje, jis įneš jungtinės rezoliucijos (joint resolution) tekstą JAV Pakrančių sargybos kuterį Vigilant pavadinti nauju vardu: Simas Kudirka.

Visi, kas tam pritaria, turėtų rašyti šiam kongresmanui, ir savo išrinktiesiems atstovams tuo reikalu. Galima kviesti kitus remti sumanymą, įnešti tokio turinio rezoliucijas. Dėkoti. Tai bus vienas iš satisfakcijos reiškinių visaaamerikiniu mastu pagerbiant mūsų laisvės kankinį.

prantamai tarant, tas Mindaugas yra Vilniaus "gengės" atstovas prie Maskvos "gengės".

Jis rašo taip:

"Ilgas ir sunkus buvo lietuvių tautos kelias, kol 1940 m. vasarą įnušlavė istorijos šiukšlyną "tautos vadą" ir per Liaudies Seimo rinkimus tvirtai pasakė: Lietuvoje bus Tarybos!

Darbo Lietuva gerai atsimena buržuazines "laisvės" metus. Tada valstietis taupė centus, į kelias dalis skaldydamas degtukus, mieste kas ketvirtas stoviniavo prie fabriko vartų, maldaudamas darbo, sunkauso, mažai apmokamo, bet darbo...

Lietuva, kurioje buržuazijos valdymo metais buvo dešimtys tūkstančių beraščių ir mažaraščių, dabar tapo visuotinio raštingumo kraštu..."

Pakankamai "aptvarkęs" "buržuazinio" periodo bėdas, M. Stankevičius atskleidžia tarybinio gerbūvio paveikslą. Bet kas gi netiktai ten, bet ir čia nežino, kad ekonominė evoliucija turi savo žingsnį ir nestovi vietoje. Ir kas gi nemato, kad visa pramonė, kuri ugdoma neturi naturalios bazės, bet yra politinio žaidimo fenomenas. Lietuvoje gamina sudėtingus aparatus iš įvežamų medžiagų įvežti specialistai. Pagamintus aparatus išveža kitur. Lietuvos teritorijoje tie gaminiai nereikalingi. Specialistai, atvykę iš Rusijos plotų, jaučiasi gerai atlyginti jau ir tuo, kad juos atkėlė į tą respubliką, kur gyvenimo sąlygos dar netiek subarbarėjo, kaip yra daug kur tarybų teritorijoje. Pagaliau, pats M. Stankevičius, reziduodamas aukštoje administracinėje vietoje, kuri yra Maskvoje, yra atitrūkęs nuo realaus vaizdo, apie kurį jis šneka iš jam patiekto kabinetinės medžiagos, pasirašydamas savo "ghost writer'io" parašytą rašinį.

Tarybinis neišradingumas, arba tiksliau to išradingumo baimė, ir čia suvaidino savo tipinę vaidmenį. Kiekvienas aukštas tarybinis pareigūnas laikas nuo laiko turi deklaruoti savo buvimą į budrumą panašaus žanro deklaracijomis. Taip padarė ir šis vyras.

Jo "ghost writer" jam dar prirašė: skambiais lietuviškais vardais pavadintose (buržuazijos periode) bendrovėse -- "Lietuvos cukrus", "Lietūkis", "Maistas", "Pienocentras" -- viešpatavo belgų, vokiečių, anglų kapitalistai...

Lengvai šyptelėjus ir atsiminus, kad straipsnio autorius turi Mindaugo vardą, perfrazuojame sakinį: skambiais lietuviškais vardais, kaip Mindaugas, pasivadinę pareigūnai yra tikrai rusų imperiaizmui tarnaują kvisingiukai.

(n)

Venezuelos lietuvių delegacija lankiasi Turkijos ambasadoje Venezuoloje Brazilskų reikalais. Iš kairės sėdi: jaunimo sekcijos atstovė Y. Bieliukaitė, LB Centro Valdybos įgaliotinė ypatingiems reikalams, J. Statkutė de Rosales, Stovi: buv. LB Caracaso apyl. valdybos pirm. S. Jankauskas, LB Centro Valdybos pirmininkas inž. Vl. Venckus ir delegacijos organizatorius ir vadovas, dabartinis LB Caracaso apyl. pirmininkas P. Kriščiūnas.

VENEZUELOS LIETUVIŲ ŽINIOS

SENIMAS, JAUNIMAS IR JAUNIMĖLIS

Turkijos Aukščiausio Teismo sprendimas suteikiantis Brazilskams politinių pabėgėlių statusą, buvo plačiai paskelbtas Venezuolos spaudoje. Caracaso LB Apylinkės Valdybos rūpesčiu, bemač buvo sudaryta lietuvių delegacija, kuri lankėsi Turkijos Ambasadoje ir įteikė laišką skirtą Turkijos valdžios įstaigoms. Rašte buvo pabrėžta, kad tokiais laikais, kai visa eilė teisės sąvokų yra sužalojama ir iškraipoma, Turkija parodė laisvam pasauliui pavyzdį, nes ji sugėbėjo išlikti ištikima aukšties garbės, laisvės ir teisės idealams.

Simo Kudirkos tragedija stipriai sukrėtė Caracaso Jaunimo Sekciją. Ši jaunimo grupė įteikė JAV Ambadau laišką, adresuotą JAV-ių Prezidentui.

Ryšių su Brazilskų ir Kudirkos bėgimais, plačiai klausomo Venezuolos TV politinis komentaras Aureliano Alfonso paskyrė keletą programų šioms įvykiams apibūdinti. Programos buvo gerai paruoštos, išsamios ir palankios lietuviams. Ta proga, inž. Vl. Venckus, Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos pirmininkas, pasiuntė lietuvių kolonijos vardu telegramą TV stočiai. Telegramoj pabrėžiama, kad lietuvių kolonijos sekė komentatoriaus programas su dideliu dėmesiu. Drauge buvo teigiamai įvertintas jo tikslus ir gerai dokumentuotas darbas atpasakojant įvykius ir patiekiant Lietuvos istorinės raidos apžvalgą.

Sausio 3 d., Šv. Kazimiero Lietuvių namuose, Caracase, įvyko Kalėdų Eglutės spektaklis. Kaip kiekvienais metais, šį vaikų šventę buvo ruošia LB Caracaso

Valdybos, kun. Perkumo ir mokytojos Jarmolavičiūtės rūpesčiu. Jauniausioji Caracaso lietuvių karta suvaidino eiliuotą, šiai proga rašytą, vaidinimą ir atpildė sulaukė "iš Lietuvos rogemis atskridusio" Kalėdų Senio. Senis atvežė maišelius saldinių ir pundą rykščių. Saldinius išdalino, o rykštėms kandidatų neatsirado.

Šia proga reikėjo padaryti trumpą pastabą. 70-ties metų amžiaus mokytojos, Reginos Jarmolavičiūtės, ilgametis darbas pasižymi nekompromisinio patriotizmo įdiegimu.

Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba ruošiasi tinkamai priimti Venezuolo-Čiurlionio Ansamblių. Šiuo metu vyksta pasikalbėjimai su įvairiom įstaigom ir organizacijom, kurios žadėjo prisidėti prie koncertų organizavimo darbo. Yra rimto pagrindo manyti, kad čiurlioniečių spektakliai susilauks didelio žiūrovų skaičiaus iš venezueliečių tarpo.

Šokių vadovo, pono Julio Guigos, įsteigta tautinių šokių grupė sparčiai auga ir plečia savo repertuarą. Tarp tautiniame Tautybių baliuje turėtas pasisekimas šokėjus paskatino dar smagiau padirbėti. Šiuo metu grupė ruošiasi iškilingam Vasario 16-tosios minėjimui, kuris įvyks Valencijos mieste.

ENGINEER MACHINE DESIGN

We seek a graduate engineer with heavy duty machine design background capable of developing new design ideas obtained from field studies. Requires the supervision of the preparation of design and detailed drawings on veneer machinery. Must have experience with hydraulic, pneumatic, and electrical controls. Send your resume and salary requirements to the Director of Personnel

COE MFG. CO.

609 BANK ST.

PAINESVILLE, OHIO

An Equal Opportunity Employer

Saugus ir pelningas sutaupų investavimas į nekilnojamąjį turtą

Jūs gaunate Kalifornijos valstybės įstaigose įregistruotą nuosavybės ląską, be Jūsų sutikimo ar su Jumis neatsiskačius niekam neperleidžiamą. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į mus, lietuvių įkurtą ir vadovaujamą investavimo Bendrovę

**RŪTA Inc., 3002 Santa Monica Blvd.
Santa Monica, Calif. 90404
Tel.: (213) 828-7525**

Bendras Kauno vaizdas

LIETUVOS MIESTAI

Gintaro leidykla Vilniuje, kuri, kaip ir visos leidyklos okupuotoje Lietuvoje, kontroliuojama režimo prievaizdų, 1970 metais išleido labai patrauklios išvaizdos 109 puslapių knygelę-brošiūrą anglų kalba. Lithuanian Towns knygelė skirta propagandiniam pažintiniam eksportui. A. Spelskis, Dr. Arch. šioje knygelėje rašo apie Lietuvos miestų Past and Future. Kaip visad, naudojantis propagandiniu metodu rišti ateitį su dabartimi naudinga dengti dabarties trūkumus. Čia ateitį surišo su praeitimi ir ateitis, kiek ji išky-la veikale, atrodo čiurlioniškos vizijos ties modernėjančiais miestais. Ir nuostabu, kaip bežiūrėjumėi į tas "čiurlioniškas" vizijas, vis matytai, kad senovės žavesys dingsta, naikinamas, ir mašinistinė urbanizacija sudaroko Lietuvos miestų savaimingumą.

Nors autorius jau pirmame puslapyje, įvade, pristato anglų kalbos skaitytojų savo tėvynę esant savo noru įsijungusią 1940 metais į USSR, jis pats tuo negalėtų tikėti. Tai, aišku, buvo būtina sąlyga knygai pasirodyti. Mat ir tokiame veikale, kurio tema urbanistikos senovė ir tos urbanistikos evoliucija, "neišvengiama" liesti ir tokią "senovę": savanorišką įsijungimą į USSR.

Neblogai apibrėžta miestų senovė. Čia patraukia dėmesį lietuviškų kunigaikščių titulių vertimas į anglų kalbą. Didysis kunigaikštis nėra verčiamas į anglų kalbą princu, (tą fantastišką atitikmenį atrado Encyclopedia Lituanica,) bet Grand Duke atitikmeniu. Čia duodama netgi Wigando kronikos Gedimino titulas rex de Tracken (Trakų karalius). Tai suteikia tokią retą artėjimą į tikrovę, kuo mes skriaudžiami netgi savo enciklopediniuose vertimuose.

Tie atsitraukimai į istoriją gana gausūs šioje knygoje, nes iš tikro, dėstant mūsų miestų praeitį, istorija vis dar smarkiai pulsuoja ir provokuoja ją atsiminti ryšy su bendra Lietuvos istorija. Ta istorija restauruojama, ir seni garbingi rūmai, jau nualinti ir sunykę, atgyja savo senose formose. Bet nors formos ir atstatomos, bet, deja, pagarbos senovei dar nematome. Restauruoti rūmai jei-

na į utilitarizacijos grupę, tartum nebūtų atatinamų pastatų bėgamiesiems gyvenimo reikalingams. Taip, buvęs Vilniaus miesto ir tvirtovės arsenalas, ilgai tūnojęs pamirštas ir netgi nepastebėtas, atstato mas, atnaujinamos, net modernizuojamas ir tas puikus viduramžinis paminklas bus naudojamas, kaip .. alinė. Viduramžinis namas, turįs seną vardą Taverna Regia Vilniuje, atstatytas bus paskirtas kavinės pareigoms. Gorkio gatvės Nr. 84, senas gyvenamas namas, rekonstruotas bus paverstas vy-nine. Kauno Baltoji Gulbė-Rotušė, jau taip dabar apleista ir apšepusi, kad sukeliakaučių pasipiktinimą, pažadėta atnaujinti ir paversti... Santuokiniais rūmais. Tas barbarizmas Vilniuje ir Kaune, panaudojant istorinius pastatus alinėms, kavinėms, sandėliams, pramoginėms salėms, atrodo nestebino urbanistikos žinovų, nei istorinio palikimo saugotojų. Juk tas panaudojimo žygis pradėtas bažnyčias paverčiant sandėliais, šokių salėmis, dirbtuvėmis... Beje Vilniaus architektūros pasididžiavimas Šv. Jono bažnyčia, per dvi dekalas nualinta iki neatpažinimo, pagaliau restauruojama. Ji bus paversta ... universiteto muziejumi. Nuostabi Bernardinų bažnyčia, per dvi dekalas stovėjusi su prakiurusiu stogu, taisoma, ji bus paversta ... Meno instituto muziejumi. Vilniaus katedros pavertimas paveikslų galerija jau plačiai žinomas užsieniui.

Šioje knygoje šie faktai praeina kaip savaime suprantamas reiškinys, nekeliant nė abejonių, kad taip galima elgtis kultūringos visuomenės aplinkoje. Todėl tai tėra dalinė ir ignorantiškoji istorinio palikimo restauracija. Tai yra senų paminklų grobi mas kasdienybės reikalingams. Bažnyčia niekad nebus restauruota, jei-gu pataisius jos alinimą, ji verčiama mokykla, studijine patalpa, etc. Niekad neatgis savo nuotaika Vilniaus arsenalas, paverstas aline, nei sena bažnyčia, kuriai stogą pataisius ir rūpestingai nuėmus nuo varpinės kryžių, pavertus muziejumi, įmanoma vadin-ti restauruota. Pati pastato forma rėkte rėks prieš "restauruotojų" barbarybę. Pagal gautas

žinias "restauruota" Šiaulių Petro ir Povilo bažnyčia yra jau kitos garsaus bokšto formos, žemesnė ir menkesnė. Bokštas, aukščiausias buvęs Lietuvoje, sumažintas. Bet nuveikių są-rašuose ir ši bažnyčia laikoma "restauruota". Trakų pilies restauracija pagrįstai didžiujamasi. Ji daro imponuojantį išpūdį, nuneigdama dabar Maironio gaudulinę eilėraščių. Bet kyla abejonės, ar yra restauracijos istorinis atitikmuo? Mat, pagrindinei pilies profilio linijai panaudota Vilniaus gotikos motyvai, neišjungiant ir Zapyškio bei Vytauto bažnyčių profilio linijų. Fortifikacijų poreikiai dabar jau rodo, kad daugis restauruotos Trakų pilies detalių nebuvo reikalingi apsigynimo tikslams, ir priešingai, būtinų apsigynimo detalių negalima restauruotoje pilyje atrasti. Visa tai ypatingai lengva pastebėti, lyginant atstatytą Trakų pilį su gerai išlikusiomis kryžiuočių pilimis Prūsijos žemėje. Trakų pilies restauracija turėjo galvoje ir dekoratyvinį gamtovaizdžiui prideriną siekį. Restauruojant, siekta Galvės ežerą paversti organišku junginiu su sala ir pilimi pagal dabartinius dekoratyvines es-tetkos principus.

Bet vis dėlto ir šios ribotos prasmės restauracija jau yra laimėjimas, lyginant su pasibaigę sėtinu nerūpestingumu, kuris per dvi dekalas buvo taikomas istoriniams Lietuvos pastatams. Ir įvedimas Lietuvos pilių restauracijos temos į Lietuvos miestų temą, atskamba savaip suprantamu pilių restauracijos temos į Lietuvos miestų temą, atskamba savaip suprantamu pilių ir miestų bendrumu, ko, iš tikrųjų, neatrasi archeologinių urbanistinių studijų sferoje, palyginant atrodą absurdo sujungti Pompėjos restauraciją su Neapolio urbanistinėmis problemomis. Bet taip jau turime šioje knygoje - brošiūroje.

Tačiau įvedus temon miestų praeitį, duota keliolika gerų senų grafinių Vilniaus, Biržų, Klaipėdos piešinių, kurie jau yra ir į temą, ir praturtina dėstymą.

Senųjų Lietuvos istorinių gyvenviečių schemų, nėra. Atrodo, kad tos gyvenvietės, autorius prielaida, tebuvo tikrai pilių globoje gy-

venusių žmonių telkiniai aplink pilį. Bet taip nebuvo. Archeologija nurodo, kad toli prieš kryžiuočių erą lietuviai gyveno telkiniais patogiose komunikacijai vietose. Pilių ir kovų era atsirado daug vėliau, ir daug vėliau atsirado ir gyvenimo būdas, gyventi pilies globoje.

Kalbėdamas apie miestų praeitį autorius negali išvengti bažnytinio meno primato miestų prigimtyje. Tuo buvo ryškiausias senų Lietuvos miestų siluetas. Lietuva mažai turėjo nebažnytinės architektūros perlių, kuo didžiujasi Olandija, Belgija, kaimynė Ryga. Kaip pilių, taip bažnyčių architektūrinė tema turėtų būti praplėsta į savo specifinę prigimtį, nes tai neišvengiamas studijai pilnumas, bet kurio nėra išsamaus vaizdo. Tačiau ir dabar ir toks dėmesys Lietuvos praečiai priverčia dėkoti autoriams už knygą. Ji skirta kitataučiams, ji klaidina dabartinius politinius dalykus nusakant, ji nesąžiningai, gal būti priverstinai, meluoja apie savanorišką įsijungimą į Sovietinę Rusiją, bet ji neužgesina mūsų istorinių detalių komplekso. Knyga sužadina istoriko ir esteto dėmesį senam lietuviškam miestui.

Peršokant dabartį, nes knyga norėtų liesti ateitį, kontrastuojančią praečiai, vis dėlto (psl. 86) pasmerkta Vilniaus alinimo era, kurią Vilnius išgyveno per paskutines dvi dekalas nesovietinės eros. Bet gi tada Vilnius merdėjo lenkų okupacijoje. Tačiau autoriams nerūpėjo atskleisti tos "detalės". Nepastebėta ir Kauno modernėjimo per dvi nepriklausomo gyvenimo dekalas. Visa nueina į politinio šališkumo rubriką. Ir, kaip visad, anapus Ateitis yra magiškas žodis. Kodabar nėra, viskas bus. Čia mums netenka gilintis į smulkmenas. Miestai plėsis, namai aukštės, gyventojų didės, komunikacija smarkės. Miestų pulsas, kaip visur, plaks su vis smarkėjančia jėga. Tai yra problemos esmė. Bet svarbu atspėti tas formas, į kurias išengs miesto vaizdas ir jį supas landšaftas.

Visa tai apytikra galima atrasti iš jau esančių davinų. Taip Vilniaus Antakalnio rajonas, kurio nuotraukos dėdamos iliustracijai yra pasibaigę monotonijos penkiaaukščių barakai. Jie atrodo fabrikų pirmiesčiu. Toks pat penkiaaukščių pastatų telkinys dešiniajame Nerio krante. Matyti, pastebėta tų rajonų bedvasiškumą stengiasi išguiti ir Lazdynų rajono maketas jau skelbia kitas nuotaikas, kur silueto monotonią nori naikinti paskirais ir siaurais daugiaaukščiais pastatais. Tačiau tai dar maketas. Ir Gintaro viešbutis, 1965 metų statybos tik grubi ir šikcinė nuotrauka nuo tais pat metais statytų Amerikos viešbučių. Esmėje Antakalnio barakynai yra Maskvos pirmiesčių ko-

J. GRAUDA

Čia šneka Antanas Sniečkus

To suvažiavimo, kuris buvo sukvietas išklausti Lietuvos komunistų partijos centrinio komiteto pirmojo sekretoriaus, pilnas vardas yra toks: Tarybų Sąjungos komunistų partijos centrinio komiteto plenumas.

Pirmasis sekretorius plačiai pakalbėjęs apie grūdų gamybą, pašarinių kultūrų, pasidžiaugė žemdirbystės produkcijos procentų padidėjimu

Savanoriško aukojimosi tarybiniam darbui prabrėžti, pirmasis sekretorius pakartojo savanoriško darbo būtinumą. Jis pasakė: "Draugo L. Brežnevo pranešime CK Plenumo nurodoma, kad mūsų laikais niekas neturi teisės nusišalinti, sprendžiant didelį liaudies ūkio politinį uždavinį -- žymiai didinti žemės ūkio gamybą. Žinoma, mūsų sunkumai žemės ūkyje neturi nieko bendro su tais prasimanymais, kuriuos skleidžia antitarybininkai...

Infiltruotas į CK Plenumą mūsų agentas atsargiai apžvelgė posėdininkų-plenumiečių veidus, bet visi buvo sukaupę suakmenėję, nes iš pirmojo lektoriaus lūpų išskrido pirmoji pavojaus kregždutė: antitarybininkas.

Aišku, tuoj rasis antroji kregždutė. Pridurma pirštu bus nurodytas tarybinio darbo griovikas, per tris dekalas beegiztuojąs tarybinių ūkių aruoduose piktašis antitarybininkas...

-- Paskutiniiais metais cukrinių runkelių supirkimo planas liko neįvykdytas, -- kalbėjo pirmasis sekretorius. -- Trečius metus iš eilės neįvykdomi linų pluošto pardavimo valstybei planai, todėl iški- lo grėsmė, kad šios vertingos žaliavos paruošų penkmečio užduotis nebus įvykdyta.

Kaip žinote, draugai, lengvosios pramonės ministerija vis dar nepatenkinamai įgyvendina priemonės, padedančias racionaliau naudoti mirkymo cechus linų fabrikuose, mažai padeda ūkiams gerinti pirminį linų apdirbimą. Pasitaiko gėdingų apskaičiavimo faktų, kartais neteisingai nustatoma linų produkcijos kokybė. Plenumo iškelti uždaviniai reikalauja ryžtingai padaryti galą nepakankamam lininkystės vertinimui. Mums, draugai, teks įtemptai padirbėti gyvulininkystės produkcijos sektoriuje.

Veisliniame darbe esama esminių trūkumų. Kai kurie vadovai ir specialistai dar ir iki šiol reikiama nesirūpina veisliniu darbu, nepakankamai vertina veislinį apskėlinimą. Pavyzdžiui "Draugo" kolūkyje iš esmės dar neįdiegtas dirbtinis karvių apskėlinimas, neplaningai atrenkami veisliniai gyvuliai ir nekryptingai jie auginami.

Reikia kelti partinio vadovavimo žemės ūkiui lygį. Partinės organizacijos turi nuolat kontroliuoti ar laiku įvykdytos užduotys, ieškoti papildomų rezervų ir šaltinių. Partiniai, tarybiniai, profsąjungų, komjaunimo organai, ministerijos ir žinybos, ūkių ir ūmonių vadovai privalo užtikrinti, kad Plenumo medžiaga būtų išsamiai aiškinama plačiosioms darbo žmonių masėms. Šį darbą reikia dirbti sistemingai, kryptingai ir kūrybiškai, negailėti jėgų ir energijos, kovoti už aukštus produkcijos rodiklius, pakankamai vystyti sąjūdį už komunistinę pažiūrą į darbą kaime, padidinti lenktyniavimo reikšmę ir vaidmenį ir idėjinio auklėjamojo ir organizacinio darbo priemones.

Draugai...

Čia mūsų infiltruotas agentas, klausęs pirmojo sekretoriaus kalbos penkias atvangos nepertrauktas valandas, slapčiomis ištruko į koridorijų. Jis galvojo, "vargšai, vargšai, buržuazinės Lietuvos gospodoriai! Kaip jūs ir galėjote sviestu ir bekonais užversti Londoną, juk tada nebuvo Antano Sniečkaus pamokų, pamokslų ir grąsimų. Tur būt, ta bekonų ir sviesto pertekliaus pasaka, buržuazinių sluoksnių sugalvota.

Jis atsiduso, atsiminė, kad žmona nuo penktos ryto stovi eilėje prie maisto krautuvės, ir, ignoruodamas Sniečkaus prakalbas, nuskubėjo pakeisti išvargusią eilę žmoną.

pija. Visi tie naujieji sovietiniai priemiesčiai, vos lyginame nuotraukas Maskvos, Vilniaus, Baku, Novosibirsko, Ros tovo -- yra identiški, neturi savo individualumo. Jie yra masinė, skubi, būtina gyvenamojo ploto gamyba, kada nėra laiko sustoti ties urbanistinėmis problemomis, kur proporcija, siluetas ir estetika jungiasi į darną ir jaukumą. Šie gi sovietiniai priemiesčiai, kol kas neišsimuša iš proletariato priebėgos nuotaikų. Dirbančiajam davė pastogę

ir išsprendė reikalą. Ateities planuose (brėžiniuose ir maketuose) atrodo, šiai funkcionalinei architektūrai jau ieško pavyzdžių iš gerų Europos statinių. Tai yra geras žvilgsnis į Vakarus. Išgyvenus imitacinį periodą, kas visad yra neišvengiama perkeltiant architektūrinius bruožus, bus kai kas atrasta ir sava. Lietuviai savaip suprato gotiką, baroką ir savaip supras funkcionalinį stilių.

Savaimingumą mums kaip patikrina gausa nau- (Nukelta į 6 psl.)

KŪRYBA IR MOKSLAS

POPIETĖ SU LILIJA ŠUKYTE

Opera yra vienas iš sunkiausių scenos meno kūrinų, nes ji apima visas scenoje vykstančio meno šakas. Jei į komediją einame tikėdami grįžti namo linksmai nusiteikę, į dramą -- susikaupime, surimtęję, į koncertą muzikaliai nusiteikę, į baletą -- šokio judesių bei išraiškos sužavėti, tai operoje tuopačiu laiku randame visas aukščiau minėtas teatrinio meno sritis. Nenuostabu, ka ir bilietai į operą yra patys brangiausi, nes į jos pastatymą suvedant iš karto tiek daug meno jėgų į vieną, pareikalauja ne tik daug materialinių išteklių, bet ir nepaprastai daug darbo, išvermės ir ryžto iš artistų, solistų, muzikų ir kitų scenos darbuotojų didelio pasiruošimo. Savo keliu opera ir iš žiūrovų reikalauja daug daugiau dėmesio, negu iš kitų sceninio meno šakų, nes čia žiūrovas turi matyti ir sekėti ne tik artisto vaidybą, bet ir dainavimą, orkestro muziką, dekoracijas ir supraci veikalo turinį. Tačiau nežiūrint brangumo ir didelių tų pastangų reikalingumo, opera visuose pasaulio kraštuose netrūksta lankytojų.

Kaip žinome, 1970 m. gruodžio 31 d. suėjo 50 metų nuo Lietuvos operos įsikūrimo Kaune, kurios pirmieji 1920 pradėti žingsniai buvo itin sunkūs dar nesustiprėjusioje iš caro priespaudos prisikeliančio mūsų tėvynėje. Apie jos kūrimąsi ir tolimesnius darbus, kliūtis ir laimėjimus jau plačiai skaitėme mūsų spaudoje. Ji buvo maža vietų skaičium, tik 500, bet joje išaugusios mūsų meno jėgos buvo tinkamai vertinamos ir didžiulėse pasaulio operose, kur jie būdavo kviečiami gastrolėms.

Bilietai į operas dažniausiai trūksta, tuo

EMILIJ ČEKIENĖ

labiau ten, kur vietų skaičius mažas, todėl pirmas mano vizitas į nepriklausomos Lietuvos operą paliko nemalonių įspūdį, kada specialiai iš tolimos Tauragės miesto su mokyklos ekskur-

Sol. Lilija Šukytė

sija atvykę į "Faustą" mūsų mokytojo vadovo didelių pastangų dėka galėjome matyti tikrai artistų kijas scenoje, bet grįžę namo vistiek buvome išdidūs prieš draugus, nes matėme operą ir buvome sutarę nesakyti, jog mūsų stovimos vietos rodė tikrai kijas. Paslaptį visi išlaikėme ir mūsų kolegoms labai pavydėjo to matyto realybės meno, apie kurį tiek buvo girdėta iš knygų ir mokytojo pasakojimų.

Tačiau ir ta mažamū-

sų opera yra ko lietuviui didžiulis matant, kad tokio turtingo ir didelio krašto didmiestis New Yorkas dar tik prieš keletą metų pasistatė modernius ir didelius Lincoln Center rūmus, kur telpa ir ta garsioji mūsų miesto Metropolitan opera iki tol buvusi se-

nuotaikom besiruošiant į sceną.

Kada sėdi publikojraudonais kilimais išklotoj salėje, minkštoje, patogioje kėdėje, stebi puikiausius scenos dekoracijų vaizdus, jų nepaprastai greitą pakeitimą, žiūri į gražius ir įvairius artistų rūbus, klausai muzikos stebėdamasis dirigento lankstumu laiku kiekvienam parodant ištojimo ir sustojimo laiką, nė į galvą neateina, kad ten už scenos gyvenimas virte verda, daug žmonių įtemptai, publikai nematant seka kiekvieną scenoje vykstantį momentą, idant laiku atliktų savo pareigas už scenos: laiku pakeisti žaibo greitumu kartais dekoraciją, nuolat kaitalioti šviesas, iliuminacijas, laiku aprenkti artistus ir laiku pakeisti jų drabužius, sekundžių tikslumu į sceną iškviesti ir t.t.

Kiekvienas aukštesnio rango artistas turi atskirą gražų, patogų kambarį su daugybe veidrodžių, panašiai, kaip Hollywoodo filmų žvaigždės. Čia sienoje įrengtas radijo garsiakalbis ir telefonas. Per radiją transliuojama tuo laiku vykstanti opera ir minutei sustabdant kviečiamas sekantis solistas pasirošimui ir vėl transliuojama, o pasigirdus pavardei antrą kartą, kambarį turi apleisti ir keliauti prie scenos, nes nuotolis netrumpas distancijos kelias puikiais kilimais išklotais kordioriais. Ten mums besivečiuojant vyko "Aidos" opera. Mes turėjome progos stebėti belaukiančių savo eilės artistų nuotaikas, kas tikrai yra įdomu matyti antrąją medalio pusę.

Čia prisiminė dažnai mūsų spaudoje skaitomos žinutės, kad Jonas ar Petras gavo svarbią tarnybą, didelę kompaniją, labai atsakingas pareigas, nes pamatė (Nukelta į 6 psl.)

Chicagos Lietuvių Operos pirmininkas Gediminas Kazėnas. V. Kauliaus nuotrauka

CHICAGOS LIETUVIŲ OPEROS RŪPESČIAI

JURGIS JANUŠAITIS

Chicagos Lietuvių Operos valdybos žmonės sausio mėn. 4 d. Bičūnienės restorane spaudos ir radio žmoniųms plačiai kalbėjo ne tik apie pasiektus laimėjimus, bet ir apie savus rūpesčius ir bėdas.

Atsimintina, kad Chicagos Lietuvių Opera, egzistuojanti penkiolika metų pastatė kas met po operą ar davė Requiem koncertą. Visa tai pareikalavo milžiniškų pastangų, daug lėšų, daug geros valios žmonių atėjo talkon, tapdami mecenatais.

Pokalbį metu energingas Valdybos pirmininkas šaukė SOS! Ir tai su pagrindu. Juk vien "Grazinos" pastatymas atėjo apie 70.000 dol. Ir šis pastatymas galutinai ištuštino Operos iždą, net deficitą palikdamas. Vėlesnieji pastatymai tik padengė faktinius mokesčius, o šiam sezonui pradėti reikia vėlto "mažiausio" daiktelio -- pinigų.

Jis dėkojo visiems mecenatams, kurie taip šilčiau per eilę metų rėmė Lietuvių Operos pastangas. Jis kvietė ir šiais metais visus geros valios ir Operą mylinčius lietuvius tapti mecenatais ir savo auka ir darbu įgalinti šį pasisven-

tusį kolektyvą tęsėti išpareigojimus lietuviškai jai visuomenei.

Kaip Operos valdyba mano lėšas telkti? Įvairiai. Turi lėšų telkimo komitetą, kuris ruošia specialius parengimus. Gražiai suruošė Naujųjų Metų sutikimą Jaunimo Centre, ir čia liko vienas kitas doleris darbams pradėti.

Gi vasario mėn. 6 d. Inn Motion gražioje salėje ruošia šaunų tradicinį Lietuvių Operos balių. Bus žaisminga, nuotaikas kelianti meninė programa. Nevarginanti, trumpa, bet kiekvieno širdžiai maloni. Čia bus vaisės ir pasišokimas. Meninę dalį atliks Antro Kaimo aktoriai. Programoje: Mano šviesioji draugė ir antroji dalis -- Meilės istorijos.

Svarbu, sako susirūpinęs pirmininkas G. Kazėnas, kad lietuviai mūsų šias pastangas suprastų, gausiai į tradicinį balių atsilankytų. Gi patogumo dėliai staliukus galima užsisakyti pas valdybos vicepirmininkę S. Dziugienę, adresu 7240 So. Mozart Ave., arba telefonu WA-5-3682.

Ką gi daugiau prie šio

(Nukelta į 6 psl.)

K. BARĖNAS

VELNIAS

Novelė

(4)

-- Tikra alėja! -- balsiai džiaugėsi ji ir sustojo dar pratęsti malonumo.

-- Gražus keliukas! -- pratarė krūmo pavėsyje sėdėjęs žmogus, ir Veronika staiga aptirpo. Ji pamatė prieš save tą žiląjį su barzdele! Jis atsikėlė, pasisveikino su ja ir su Kostu, ir jie visi kartu dar pasigėrėjo keliuku.

-- Tai kur einate? -- paklausė žilasis.

Prie pastato jau buvo prasidėjusios pamaldos. Veronika pažiūrėjo į tą pusę. Bent dėl žmonių akių ir ji norėtų ten pastovėti, tame dideliam būry. Bet ji atsakė:

-- Einame, ir tiek. Visur gražu, tai ir einame, pasiklausydami paukštelėlių.

-- Nedaug čia paukštelėlių, -- pasakė jis, ir Veronika pastebėjo, kad jie visi trys jau pasuko keliu tolyn. Ar ją ir vėl nugalėjo nepažįstamas su barzdele? Jeigu ji būtų stipri, tai galėjo pasakyti, kad eina į pamaldas. Ne, tas nepažįstamas nepaėmė jos už rankos ir nevedė į kelią. Vaikščiodama su Kostu, ji nešiojosi mintį, kad pamaldoms reikia sugrįžti. Jei ne ta mintis, tai jie abu būtų pasukę tuo keliu pro Headley kaimą ir ilgiau užtrukę. -- Jai rūpėjo pamaldos, o ji štai eina tolyn.

Nepažįstamas gyrė dienos gražumą, ieškojo

vardo melsvai gėlei pakelės beržyne, nurodinėjo, kur sukti, kad atsidurtum prie didelių išsikėtojųsių pušų vidury lauko. Jis čia, matyt, dažnas svečias. Sudribę po tom pušim, ji ir Kostas daugiau klausėsi negu kalbėjo. Nepažįstamas gerai pažinojo Anglijos miestus, kur yra lietuvių, ir visas tenyksičio gyvenimo sąlygas. Šventariai nieko nežinojo, dėl to pokalbyje dalyvavo tik klausimais. Veronikai sunkino visą kalbą tas keistas susitikimas. Jei jie nebūtų susitikę to nepažįstamojo, tai dabar stovėtų tarp žmonių, kurie meldžiasi. O štai jie eina lyg užkerėti, gėrisi pasauliu, klausosi pasakojimų. Ar čia atsitiktinumas, ar tasai žmogus iš tiesų turi galios nukreipti jos žingsnius ir mintims tolyn nuo įprastinės tvarkos?

Nepažįstamas staiga paklausė:

-- Ar nevažiuojate namo?

-- Važiuosim pavakariu, -- atsakė Kostas.

-- Šiandien? -- ir nepažįstamas šyptelėjo.

-- Aš turiu galvoj tėvynę. Ten ir paukščių balsai linksmesni, ir žolė, rodos, žalesnė, ir gėlės žiedas kiekvienas pažįstamas ir savas.

-- Ne, nevažiuosim, -- nutraukė jo kalbą Veronika.

-- O aš dar norėčiau parvažiuoti.

-- Visi norėtume.

Užsiminimas apie namus nutraukė Veronikos ligšiolines mintis. Nepažįstamas pasidarė jai dar paslaptingesnis. Gal jis koks bolševikų agentas, kuris visus pažįsta? Bet greit Veronika užsimiršo. Iš tankaus krūmo iššoko laukinis triušis, strikt, pastrikt per aikštumą ir dingo kitame krūme.

-- Žiūrėkit, -- šuktelėjo Veronika, -- žiūrėkit, žiūrėkit! -- ir rodė jį pirštu. -- Ilgausis!

Ji pati pirmoji atsikėlė iš po pušies ir bėgte nubėgo prie krūmo. Vyrai pasekė ją. Visi jie lankstė krūmo atšakas ir ieškojo žvėrelio, bet jis buvo dingęs. Greičiausia, jis tupi vidury tarp tų bruzgynų ir dreba dėl savo gyvybės. Krūmas didelis -- išsikerojęs į visas puses, bet Veronika į gervuogių spyglius apsidraskė rankas ir nebenori ieškoti.

-- Sidabrinės kulkos jam reikia! -- pasakė ji ir pažiūrėjo į nepažįstamąjį.

-- Nieko nepadėtų ir sidabrinė kulka, -- atsakė jai nepažįstamas. Jo veidas buvo ramus. -- Sidabrinė kulka ima tik velnią.

-- Gal čia ir buvo velnias, kad taip be pėdsakų dingo, -- tarė Veronika ir vėl varstė akimis nepažįstamąjį.

-- Ne, ponio. Velnias kitaip atrodytų.

Tada suskambino pietums. Jie visi trys pasuko į kelią ir sparčiai žingsniavo atgal Sodybon. Veronika dar buvo užsiminusi krūmuose dingusį triušį.

-- Taigi, dingo, -- atsakė jai nepažįstamas. -- Čia buvo, čia dingo. Krūmų daug, tai ir ne stebuklas prapulti.

-- Žinote, aš irgi perskačiau "Pagrindinę gatvę", -- staiga pasakė Veronika.

-- Gera knyga, -- pasakė nepažįstamas.

-- Gera knyga. Labai gera. Aš perskačiau jau visas jo geriausias knygas. Aš dabar skaitau "Tabako kelią".

-- Gera knyga, -- atidžiai stebėjęs karštą Veronikos prisipažinimą, vėl patvirtino nepažįstamas. -- Gera knyga. Paskaityk tamsta "Mažąjį Dievo akra", paskaityk "Keliauninką" tai irgi džiaugies. O, knygų yra gerų.

(Bus daugiau)

POPIETĖ SU LILIJA ŠUKYTE...

(Atkelta iš 5 psl.)

me, kaip svarbias ir at-sakingas pareigas eina už scenos kiekvienas ne matomas, nežinomas nors žemiausias tarnautojas. Eilė vyrų susikau-pė laukia, kad jie minutės ir net sekundės tikslumu turės greit apsukriai, publikai nepastebint, automatiškai įtaisais keisti dekoraciją o inžinieriai ir mechanikai be atodairos spaudos įvairių spalvų daugybę mygtukų, įtaisytų vienoj sienos vietoj. Ir vargas būtų tam, kuris per klaidą paspaustų ne tą, kuri reikia, sutriktų visas scenos grožis, nes mes, apžiūrėję dekoracijas prieš pradėdant spektaklį, pasigedom tų pasakiškai gražių vaizdų, kur visada matome scenoje vaidinimų metu. Mat, visą grožį duoda elektros šviesų perjunginėjami spinduliai.

Idomus ir taip pat svarbus yra solistų rengėjos darbas, iš kurių viena čia dirbą jau apie 30 metų. Nė viena pasaulio žvaigždė dainininkė ne išėjo į Metropolitan operos sceną be jos leidimo. Tos moters niekas nėra matęs scenoje ir niekas nesirūpina, kas tas operos žvaigždės ap rengia, paruošia vaizduojamam laikotarpiui tinkamais rūbais ir stiliumi. Visi betgi gerai žino, kad Met operos vyriausiu "bosu" yra jau eilę metų Rudolf Bing, tačiau, kada jis užtęsia pasikalbėjimą su artistu, kurį šaukia į sceną arba kurį laikas pradėti rengti, tai toji paprasta rengėja visai ramiai, bet griežtu tonu išprašo jį laukm neleidama kartais pabaigti net sakinio. Jeigu ji pavėluos apren-tį, tai ne jis, o rengėja bus atsakinga.

Jaunieji solistai, žinoma, labiau nei vyres-

ni nervinasi savo kambaryje jau tikėtai pradėjus orkestrui stygas taistyti. Sako, lyg adatėlėm visą kūną bado ir kartais garsiakalbio šaukiamieina ir vėl grįžta atgal, bet patyrusi rengėja neleidžia nei žingsnio atgal, o stumte išstumia ramindama, kad užlipus ant scenos bamatant visai nemalonūs jutimai išnyks.

Yra ko jaudintis, nes kaip opera yra sudėtingiausias meno kūrinys, taip iš operos solisto reikalaujama aukščiausio pasiruošimo tam scenos menui išpildyti, nes pats talentas ir nors geriausia būtų mokykla, teduoda tik sugebėjimo pagrindą. Personažo tinkamam sukūrimui reikia labai daug disciplinuotai dirbti ir sistemai išsitenrinavus scenoje nepasimesti. Juk tuo pačiu metu tenka kontroliuoti savo sceninį judesį, veido išraišką, balsą, atsiminti rolės žodžius, sekti ištėjimo momentus. Žodžiu, vienu ir tuo pat metu dirbti kelis darbus. Tai pareikalauja iš artisto nepaprastai daug energijos ir susikaupimo.

Kartais klausydami operos solisto, atskirai pastebime jo vaidybinius sugebėjimus: balsą, mimiką, žodį, techniką ir t.t. Kiek kartų stebėję scenoje Liliją Šukytę vi-sada matome tai neatskiriama sceninio vaidmens įkūnijimu. Tai patvirtina jos muzikos kritikų vertinimai, iš kurių paskutinius neseniai skaitėme Dirvoje.

Mums malonu buvo matyti, kaip Lilija Metropolitan operoje visų kolegų bei darbuotojų yra mylima ir gerbiama kaip šeimos narė, nors šikartą ji čia atvyko gerą pusmetį išbuvusi Muenchenėje, Vokietijoje. Ir ne be reikalo ją myli, nes mes praleidę su ja popietę, klausydami kitų solistų dainuojant, matėme kaip Lilija džiaugiasi jų laimėjimais ir visai neturi to egoistinio savęs perversinimo ar pavydo jausmo, tos įgimtos daugumos menininkų ydos kalbant apie kitus tos pačios profesijos ir talento kolegas.

Gruodžio 29 d. Lilija grįžo į Muencheną, kur ji valstybinėje operoje sausio pradžioj turėjo dainuoti Violetą "La Traviata" Verdi operoje ir tuoj po to Vienoje, Austrijoje. Taip pat ji liekai ir Met operoje nariu New Yorke.

Daugelis iš mūsų gyvendami Vokietijoje, lan-kėmės ir Muenchenę, o taip pat žinome, kad operos rūmai, prieš 300 metų statyti, buvo žiauriai subombarduoti. Bet kada mes ten lankėmės prieš tris metus, tai didžiam nustebeimui tie rūmai buvo jau puikiai atstatyti. Pasagos formos salė, dekoruota auksine, balta ir raudona spalvomis. Viduryje puikus didžiulis žerandelis.

Publika ten drausmingai nusiteikusi nei JAV-se. Daugiau iš jos ir reikalaujama. Neįeisi su paltu į salę, kaip čia toje pasaulinio gar-

A.A. Juozą Naviką palydint

, 1970 m. gruodžio 12 d. Lietuvoje, Rokiškio mieste, mirė buvęs Lietuvos kariuomenės majoras Juozas Navikas.

Velionis buvo gimęs 1908 m. Rokiškio apylinkėje, Šileikių kaime. Baigęs Rokiškio gimnaziją, metus mokėsi Kauno kunigų seminarijoje, pašaukimo kunigu būti, atrodo, neturėjo, nes, palikęs seminariją, pasirinko kario profesiją.

Baigęs karo mokyklą tarnavo įvairiuose daliniuose, bet daugiausia toje pačioje karo mokykloje -- kariūnų auklėtoju, vadovu. Vėliau, baigęs aukštuosius karininkų kursus įsitarnavo gen. štabo majoro laipsnį.

Nuo pat pirmųjų gimnazijos klasių Juozas aktyviai reikėsi skautų organizacijoje. Su skautija jisai nesiskyrė visą nepriklausomos Lietuvos lakotarpį. Aukštai vertino jaunimo auklėjimą skautiškoje dvasioje. Lankydams V.D. Universitetą priklausė skautų korp. Vytis vėliau buvo jos filisteris.

1944 metais bolševikams grįžtant į Lietuvą, aplinkybės neleido J. Navikui pasitraukti į vakarus, todėl teko patirti okupanto žiaurumą. Tais pat metais buvo suimtas, neteislingai apkaltintas ir ištremtas į Rusijos gilumą. Ten, perėjęs kelias koncentracijos stovyklas, išbuvo iki 1957 metų. Grįžęs, Liet-

so Metropolitan operoje, kur sėdi auksu ir sidabru žibančiom ilgom suknelėm, o šalia jų kasdieniniu drabužiu ir su apsiaustu apsilikę ar ant kelių suvyniotą laiką, su gadinant visą publikos estetinį vaizdą. Bet čia gi visur neribota laisvė.

Chicagos lietuvių operos...

(Atkelta iš 5 psl.)

pirmininko SOS galėtu-me pridėti?

Gal tik tiek, kad pamąstytume apie tą šimtinę žmonių, kurie palikę šeimos židinį, kurie sugrįžę po sunkių dienos darbų, skuba į repetici-jas ir valandų valandomis dirba, kad lietuviškosios kultūros horizontuose šviesių švyturėlių su-žibėtų kas met vis nauja Opera. Prie šių pasišven-tusių žmonių pastangų junkime savąsias ir savo auka prisidėkime prie bendro, visiems lietuviams reikšmingo, kultūrinio darbo.

A.A. Juozas Navikas

tuvoje, vargais negalais susirado darbą melioracijos srity. Vėliau baigė technikumą ir dirbo Rokiškio apskrityties inžinieriaus įstaigoje. Ten sako, bendradarbių buvo mėgiamas, darbštumu išsijogė gerą vardą.

Kalėjimas pakarto Juozui sveikatą. Pradėjo negaluoti širdimi. Prieš penkis metus turėjo širdies operaciją. Paskutiniu metu širdies ataką, kol pagaliau nebeišlaikė ir pasitraukė iš šio pasaulio.

Gruodžio 14 dieną artimųjų ir draugų buvo iškilmingai palydėtas amžinam poilsiui. Lietuvoje liko sūnus Jurgis ir dukterė Julija, kurie jau sukūrė savo šeimas. Tėvui toli ištremime būnant, vaikai senelių išauginti ir išmoksinti. Jam grįžus jo neapleido ir iki mirties buvo artimi.

Gyvenimo nepasisekimai ir sunki kalinio našta nepakeitė Juozo Naviko. Jisai liko ištikimas savo idealams, toks kokį jį senieji draugai pažino: religingas, susipratęs, tėvynę mylintis lietuvis. Juozas paliko gražų atminimą draugams ir artimiesiems Lietuvoje, o taip pat ir čia laisvajame pasauly gyvenantiems.

Tebūna lengva, mielas Juozai, Tavo numylėtos Lietuvos žemelė.

V. Januškis

FLORIDA

KUR OLEANDRAI ŽYDI

Šios žiemos sezonas visoje Floridoje saulėtas, gražus, be lašo lietaus, be debesėlio -- tar-tum, būtų specialiai turistų džiaugsmui užsa-kytas.

Ankstybiniai šalčiai ir sniego pūgos atvarė svečius iš šiaurės išiltą klimą, kur "saulė žeme ridinėja".

Džiaugėsi okeano sūriu ir šiltu vandeniu, gražiai nudegę pianistė Ju-

MUTUAL FEDERAL TAUPYMO BENDROVĖS CHICAGOJE TAUPYMO SUMA PADIDĖJO

Mutual Federal taupymo bendrovės prezidentas Petras Kazanauskas praneša, kad bendrovės taupymo suma 1970 metų gruodžio 31 d. pasiekė aukščiausią taupymo sumą: \$21,593,782.00 tai yra suvirš 5-tas nuošimtis. Visos bendrovės veiksmo šakos padidėjo. Taupytojų skaičius irgi padidėjo. Mūsų taupytojai yra iš visos plačios Amerikos ir iš užsienio. Kaip visados, Mutual Federal moka didžiausius dividendus kokie

yra leidžiami Federalinės valdžios. Dividendai bendrovėj yra mokami kas trys mėnesiai ant visų sąskaitų.

Taupymo sąskaitos yra apdraustos \$20,000. Federalinės taupymo ir skolinimo apdraudos korporacijos.

Namų pirkimui paskolos irgi padidėjo. Čia prez. P. Kazanauskas pabrėžė, kad nežiūrint į tai, kad per praeitus metus visame krašte ir Chicagoje buvo jaučiama paskoloms pinigų trūkumas, Mutual Federal bendrovė turėjo ir turi pakankamus fondus ir prašymus paskolų gavimui išgyti nekilnojamą turtą priima kai visados.

Didelis pasididžiavimas šios įstaigos, kad kaip per daugelį metų, taip ir šiemet nė vienas už skolas neprarado savo namo. Nė viena kita įstaiga šiuo stiprumo atžvilgiu negali pasigirti. Šiais metais Mutual Federal įstaiga pradeda 66-tus metus sėkmingo darbo nuo bendrovės įsikūrimo 1905 metais.

Petras Kazanauskas, visi direktoriai lietuviai ir įstaigos personalas savo gausiems taupytojams, skolintojams ir visiems draugams linki sėkmingų 1971 metų.

Pradėdami 66-tuosius metus, mes ir toliau stengsimės kuo geriausiai visiems patarnauti. S.

STATIONARY ENGINEER

Must have City of Detroit first class license.

Swing shift.

Apply employment office

JEFFERSON ASSEMBLY PLANT

965 Clairpointe

CHRYSLER CORPORATION

Detroit, Michigan

AN EQUAL OPPORTUNITY EMPLOYER

(96-6)

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

LIETUVOS MIESTAI

(Atkelta iš 4 psl.)

jų architektų prieaugliaus, tarp kurių nemažas nuošimtis moterų. Vien skuboka peržvalga pavardžių nurodo, kad tai lietuviškas prieauglis, kad ir dusinamas iš centrų plaukiančiose ins-trukcijose, bet gajus ir veržlus. Nelyginant prieauglius poetų ir rašytojų, jauniausios generacijos, todėl mažiau bailus ir jaunatviškai ir savitai veržlus. Iš architektų matome: A. Spelskis, V. Gerulis, V. Mikučienis, B. Kasperavičienė, E. Tamoševičius, L. Bur-niekienė, V. Čekanauskas, V. Brėdikis, A. Sprindys, V. Stauskas, Z. Dičiūnas, V. Balčiūnas, A. Eigirdas, J. Rupeika, A. Nasvytis, V. Nasvytis, A. Mikėnas, B. Krūminis ir kt.

Lithuanian Towns kny-gelė skirta deklaruoti tą kiekvienam lietuviui brangią temą, kitataučiams. Kiekvienas skeptiškas skaitytojas instinktyviai atras, kas jo je verta dėmesio, ir kas joje neišvengiamas agitacinis jovalas.

J. Gl.

• Kongresmanas W. M. Hays, kuris yra Simo Kudirkos įvykio tyrinėjimo Kongreso pakomisės pirmininkas, ALT pakviestas sutiko būti pagrindiniu kalbėtoju Vasario 16 minėjime Clevelande.

• Vladas Knistautas, Ramovės Clevelando skyr. pirmininkas, po kojos operacijos grįžo iš ligoninės ir sveiksta namuose.

• A. Augustinavičienė ši šeštadienį, sausio 23 d., 7 v. v. Šv. Jurgio parapijos salėje skaitys paskaitą apie Bernardo Brazdžionio kūrybą. Vakara rengia studentai ateitininkai.

• ALOYZAS BARONAS, rašytojas, humoristas, atvyksta iš Chicago ir išpildys programą Žaibo Klubo rengiamame bankete, vasario 6 d. 7:30 val. vak. Šv. Jurgio parapijos salėje. Bilietus į banketą (stalai po 10 žmonių) galima įsigyti pas K. Marcinkevičių 371-4635 ir R. Babicką 731-0283; V. Čyva 486-3228; N. Maželienę 371-4729; V. Staškų 731-3906.

• DR. E. ARMANIENĖ kovo 7 d. atvyksta į Clevelandą ir Balfo rengia-

Maloniai kviečiame Clevelando visuomenę atsilankyti į Moksleivių ir Studentų Ateitininkų kuopų rengiamą
1971 m. sausio 23 d., šeštadienį, 7 valandą vakare,
Šv. Jurgio parapijos salėje,

POEZIJOS VAKARĄ.

Programoje: Ponios A. AUGUSTINAVIČIENĖS trumpa paskaita apie BERNARDO BRAZDŽIONIO poeziją, ir jo bei savos studentų ir moksleivių kūrybos skaitymas.

Po to seks šokiai ir vaišės.

RENGEJAI

Vedybinio gyvenimo 65 metų sukakties, 1971 m. sausio 21 d., proga
nuoširdžiai sveikiname

VLADĄ ir FONIĄ KANČIES

Ona ir Francis Kančies,
Jono Kančies šeima,
Felixo ir Marijos Baranauskų šeima,
Vlado Waylonis šeima,
Bill Assetta šeima.

moje vakarienių padarys pranešimą apie Brazdžionio bylos eigą.

LIETUVIS IŠRADĖJAS

Po ilgų bandymų, iš daugelio pasiūlymų, viena iš didžiausių Amerikos automobilių gamybos kompanijų priėmė chemiko Alberto Meilau metodo, kaip sustabdyti rudžių plėtimą automobilių pramonėje. Tos kompanijos mašinos pačiose kritiškiausiose vietose turės specialiu naujai išrastą chemikalą.

Gal but vienas iš įdomiausių A. Meilau darbų chemijos srityje būtų išvystymas specialaus rašalo seklilo. Pasinaudojant šiuo metodu visa Amerikos rašomoji pramonė perėjo į naujas vėžes ir laike 10 metų 3 didelės kompanijos vien tik šiame krašte pagaminavo virš vieno bilijono naujos rūšies amžinai rašančiųjų plunksnų (Ball Point Pens).

A. Meilus yra gavęs magistro laipsnį iš Case West-

ern Reserve universiteto chemijos-fizikos srityje ir šiuo metu eina techninio direktoriaus pareigas vienoje Clevelando kompanijoje.

• Visi svetimšaliai, gyvenant Amerikoje ir neturint JAV pilietybės, nuo 1971 m. sausio 1 iki 31 d. turi užpildyti registracijos kortelę, kuri gaunama pašte.

Neužsiregistravę, gali būti smarkiai nubausti.

• Wrestling įdomios imtynės įvyksta ši ketvirtadienį, sausio 21 d. St. Joseph High School salėje tarp Ernie Ladd ir Mighty Igor. Be to, bus ir kitų imtynių. Bilietai nuo 4 iki 3 dol. gaunami iš anksto Arenoje, 3717 Euclid Ave.

PARDUODAMAS NAMAS

Naujos parapijos apylinkėje bungalow, 2 miegamieji apačioje ir vienas viršuje. Arti autobusų linijos, bažnyčios ir krautuvų. Naujas pečius, \$21,500.

GEORGE KNAUS
Real Estate
819 E. 185 St.
Tel. 481-9300

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue 936 East 185th Street
361-1763 531-7770

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

filatelijos kampelis

(1)

ANTANAS BERNOTAS

JAV išleido šiuos naujus pašto ženklus: 1. Lapkričio 20 d. -- 6 c. Jungtinių Tautų 25 metų įsteigimo sukakčiai paminėti. Piešinys -- dvi didelės UN raidės ir emblema.

2. Lapkričio 21 d. -- 6 c. pašto ženklą 350 metų sukakčiai paminėti nuo pilgrimų išsikėlimo Naujosios Anglijos pakrantėse.

1620 m. rugpjūčio 5 d. iš Anglijos uosto Southampton dviem laivais -- Mayflower ir Speedwell išplaukė į šiaurinės Amerikos krantus 120 kolonistų grupė, pasivadindusi pilgrimais. Tačiau kiek paplaukus pasirodė, kad laivas Speedwell netinka okeanui perplaukti, todėl buvo grįžta atgal. Tada kelionę tęsė tik vienas Mayflower su 102 keleiviais, šį kartą išplaukdamas iš Plymouth uosto rugpjūčio 6 d. Laivas Atlanto vandenyną perplaukė per 63 dienas ir lapkričio 21 d. atsidūrė ties dabartiniu Provincetown, Mass. Ten laivo kapitonas surašė Mayflower Compact, tai lyg pirmą konstituciją, kurią pasirašė 41 keleivis. Kelionė bagėsi gruodžio 11 d. išsikeliant ties dabartiniu Plymouth, Mass., kur ir buvo pradėta Naujosios Anglijos kolonija.

3. Lapkričio 24 d. išleisti du 6 centų p. ženklai: Amerikos Karo Veteranų Invalidų Sąjungos 50 m. sukakčiai paminėti (su tos sąjungos žymeniu) ir Amerikos karo belaisviams bei kovoje dingusiems kariaus atminti (tik įrašai). Abu ženklai spausdinti viename lape, porėlėmis.

ISPANIJA išleido 6 p. ženklų seriją su jų žymesniais rašytojais. Čia dedame 2,50 pezetų p. ženklą su Miguel de Unamuno.

Miguel de Unamuno y Jugo (1864-1936) buvo basų kilmės ir gimė Bilbao mieste. Auklėtas Madrido universitete, nuo 1891 m. buvo graikų kalbos profesorius, o vėliau ir redaktorius Salamancos universitete. Tai vienas žymiausių ir įtakingiausių vėlesnių laikų ispanų rašytojas, poetas, filosofas ir dramaturgas. Primo de Riveros laikais buvo ištremtas į Kanarų salas, vėliau gyveno Prancūzijoje, o 1930 m. grįžęs vėl buvo Salamancos univ. rektorius. Lietuviškai yra jo išversta: "Okanos", "Teta Tula", "Don Manuelis kankinys" ir keletas novelių bei eilėraščių.

PERSIJA tebeturi apyvartoje 1966 m. išleistą 16 pašto ženklų seriją, kurioje parodytas šahas Mohammed Riza Pahlavi ir Persepolis griuvėsiai.

Persepolis ("Persų miestas"), senovės Persijos sostinė, randasi Merdusht lygumoje, 35 mylios į šiaurės rytus nuo Shirazo. Miestą pastatė Persijos imperatorius Darius I Didysis, pradėjęs viešpatauti 521 m. prieš Kristų. Jį gražino Xer-

xes ir Artaxerxes. Deja, šiuo laiku iš miesto bėra likę tik griuvėsiai su nemaža architektūros ir skulptūros likučių. Persepolis architektūrinės liekanos skirstosi į tris grupes: Cehel-Minar (Keturioliasdešimt Stulpų) su Kalno Kapais (Rachmed); Naksh-i-Rustam su savo kapais ir pastatais vardu Haram of Jamshid. Pirmoji grupė pašto ženkle ir matoma, kurio kairėje pusėje gigantiško dydžio uolų siena, per vidurį su kolonomis vadinama "Didžioji Xerxio Halė", toliau Xerxio ir Dariaus palociai. Kas lankėsi 1967 m. (ir vėliau) Montrealio pasaulinėje parodoje, atsimins Persijos pavilione matę daugybę spalvotų skaidrių, kuriose parodytos Persepolis architektūrinės ir skulptūrinės puošmenos.

SOV. SĄJUNGA išleido 4 kapekų pašto ženklą paminėti "Vilniaus universiteto bibliotekos 400 metų sukaktį". Piešinys: tos bibliotekos exlibris (matyt, naujai sukombinuotas) -- mergaitė išskestom rankom laiko knygas ir Vilniaus universiteto senieji pastatai. Aplink exlibrisą įrašai lietuviški, bet ap link patį pašto ženklą tik rusiškai.

Vilniaus universitetas, pradžioje tik akademija, buvo įsteigtas į Lietuvą atvykusių jėzuitų, ir jo įsteigimo oficiali data yra 1570 m. liepos 17 d. Nuo šios datos laikytina ir bibliotekos įsteigimas. Tai buvo tuoj po Liublino unijos, kada Lietuvoje plito protestantizmas ir buvo pasiryžta kovoti atidarant Vilniuje aukštąją mokyklą su dėtomąja lotynų kalba. Popiežius tokią mokyklą atidaryti leido, Karaliaus Stepono Batoro laikais, 1579 m., mokykla buvo pavadinta universitetu ir gavo karaliaus Batoro vardą. Universitetas turėjo labai gausią biblioteką su daug senųjų lietuviškų knygų, tačiau nežinia kiek iš jų iki šiol teišliko, nes universiteto turtas ir biblioteka buvo išgabenta ir išbarstyta po kelis Rusijos universitetus, kai universitetas 1832 m. caro parodymu buvo uždarytas. Dabartinė biblioteka, tai jau sovietinis kūrinys, sudarytas po II Pas. karo.

• Paul A. Corey, paskirtas gub. John Gilligan kabineto nariu, džiaugiasi, kad galės padėti gubernatoriui vykdyti užsibrėžtą programą.

• Prieš atnaujinami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokesčių paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Už įvairius taupymo sertifikatus moka

5 1/4% iki 6%

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukites bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Téléphone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdyba ir Lietuvių Tautinio Sąjūdžio vadovybę delegavo šiuos asmenis: Vytautą Abraitį, Algirdą Budrecką, Juozą Mauruką, Bronių Nemicką ir Joną Stankūną.

• Los Angeles Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos valdyba, imdama dėmesį, kad Mažoji Lietuva rusinama pačiu sparčiausiu tempu negu bet kuri kita rusų okupuota teritorija (Klaipėdos mieste iš 140,000 gyventojų — 110,000 yra ru-

sai) — nutarė atkreipti dėmesį mūsų veiksmų bei veikėjų dėmesį Mažajai Lietuvai jos didžiausio tautinio genocido laikotarpyje.

Ragina neatidėliotinai sudaryti Mažosios Lietuvos Tarybą Amerikoje, paliekant Europoje jos įgaliotinių — atstovą. Į Tarybą rekomenduoja įjungti jaunesnės kartos lietuvių, lygiai taip pat — ir ne to krašto kilmės asmenų, kurie yra pasireiškę Mažosios Lietuvos gyventojų supratimu ir aspiracijomis.

Ragina jau ne tik ne-

nykstančius Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos paskirus sambūrius bet ir kitus atbusti ir pagyventi savo veiklą bent tuo, kad surengti svarbesnį Mažosios Lietuvos istorinių įvykių minėjimą.

• Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris Chicagoje, š. m. vasario 20 d. ruošia tradicinį Užgavėnių Blynų parengimą B. Pakšto svetainėje. Vietas rezervuoti galima pas fil. K. Kasakaitį (tel. 776-2241).

• Muz. Bronius ir Emilija Jonušai, gyv. Omaha, Nebr., mielam bičiuliui Jonui Povilaičiui mirus, vietoj gėlių prie jo kapo, paskyrė auką 20 dol. lietuvių laikraščiui Dirvai paremti.

• Dail. L. Urbono kūrinių paroda atidaroma sausio 30 d. Toronte parapijos salėje. Ji tęsis iki vasario 7 d. Po to, dailininkas išvyksta į Los Angeles ir, negaišdamas ten ilgai, grįš atgal į Australiją.

• V. Liaukus ir ponias, Dirvos skaitytojai ir rėmėjai Wethersfield, Conn., žiemas atostogas praleido keliaudami vokiečių laivu "Europa" po Karibų jūrą. Aplankė Haiti, Jamaicą, Caracas, Trinidad ir kitas gražias vietas, kur temperatūra buvo virš 80 laipsnių, tuo tarpu kai grįžo, namus rado padengtus sniegu.

DETROIT

MENO PARODA

Detroito St. Butkaus šaulių kuopos spaudos ir kultūros sekcija rengia Michigano lietuvių dailininkų ir rėmėjų bendrą meno darbų parodą, balandžio 17 iki balandžio 25 d. Lietuvių Namuose, Detroito ir apylinkės menininkai bei mėgėjai norintieji parodoje dalyvauti registruojasi pas sekcijos pirmininką Joną Švobą tel. 547-2859.

Parodos atidarymas ir vaišės balandžio 18 d., 12 v. Tą pačią dieną kitoje salėje 1:30 val. tos pačios sekcijos rengiamas poetės Marijos Sims naujos, netrukus išeinančios iš spaudos, poezijos knygos pristatymas.

• Sims Lušis visais būdais remia Lietuvių Namus. Jis yra jiems paaugavęs 500 dolerių ir dabar nusipirkęs storos vielos pagaminą 700 rūbams kabyklų ir jas padovanojo Lietuvių Namams ir Dariaus ir Girėno klubui. Simas Lušis netrukus ruošiasi švesti savo 85 metų gimtadienį.

• Lietuvių Namams paskutiniu metu laiku aukėjo: Amerikos Lietuvių Balsas \$100.00, Algis Augūnas \$100.00, Broliai Alkevičiai \$200.00, P. Sajauskai \$100.00, J. ir B. Leonavičiai \$100.00 ir orkestras "Zoria" \$100.00.

• Jonas Švoba Lietuvių Namuose vasario 28 d., 12:15 val. skaitys paskaitą apie kunigaikščio Radvilos 1613 metų Lietuvos žemėlapi. Po paskaitos bus Jurgio Baublio pagaminto reljefinio Lietuvos žemėlapio pristatymas. Rengia Lietuvių Kultūros Klubas Valdyba.

• Nijolei ir Marijonui Šnapščiams gruodžio 21 d. gimė dukrelė Rūta Alė.

POEZIJOS VAKARAS

Poeto Kazio Binkio kūrybos ištraukų spektaklis įvyksta sausio 30 d., 7 v. v. Lietuvių Namuose. Spektaklį išpildė "Alkos" Dramos Sambūrio ir jaunimo pajėgos. Spektaklį režisuoja Justas Pusdešris, sceno-vaizdžiai Vytauto Ogilvio,

Korp! Neo-Lithuania orkestras, vadovaujamas korp! vyr. vald. pirmininko Algio Modesto, groja korporacijos suruoštame Naujų 1971 metų sutikime Trade Winds salėje.

V.A. Račkausko nuotrauka

TRADICINIS NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMAS CHICAGOJE

Tautiškoji Chicago lietuvių visuomenė Naujuosius Metus tradiciniai sutinka Korp! Neo-Lithuania, anksčiau drauge su LTA Sambūriu, ruošiamuose sutikimuose. Šiais metais, kaip ir praėjusiais, Naujų Metų balius buvo toje pat Trade Winds salėje. Grojo tas pats Neo-Lithuania orkestras, Korp! vyr. valdybos pirm. Algio Modesto vadovaujamas. Užuoat patys linksminęsi prie stalų orkestrantai turi dirbti ir linksminti kitus. Tas jų pasiaukojimas ir yra vienas svarbiausių reiškinų jungiančių korporantus ir jų svečius panašiuose pokyliuose.

Lygiai 12 val. Korp! Neo-Lithuania Chicago

o apšvietimas Algirdo Plečkaičio. Po programos kavutė ir kokteilis. Spektaklį rengia SLA 200 kuopos valdyba.

A. Grinius

Č. GEDGAUDO KNYGAI "MŪSŲ PRAEITIS BEIEŠKANT" AUKOTOJŲ SĄRAŠAS

E. Jankutė, Kanada — \$15.00, kun. Kęstutis V. Žemaitis, Cleveland, Ohio — \$15.00, Jonas Žukas, Brooklyn, N. Y. — \$15.00, Petras Babickas, Rio de Janeiro — \$10.00, prof. A. Varnas, Chicago — \$50.00 (papildomai), J. Strazdas, Woodhaven, N. Y. — \$15.00, J. Kancevičius, Lawrence, Mass. — \$15.00, dr. A. Pautienis, Santa Monica, Calif. — \$15.00, M. Bureikienė, Los Angeles, Cal. — \$15.00, Ged. Balanda, Detroit, Mich. — \$15.00, prof. Vl. Juodeika, Portland, Oreg. — \$15.00, V. Dovydaitis, San Clemente, Calif. — \$15.00, Pr. Kaspariūnas, Rahway, N. J. — \$15.00, Emily Josen, Phoenix, Ariz. — \$15.00, Aug. Kuolas, Toronto, Ont. — \$15.00, dr. J. Bakšys, Chicago — \$100.00, J. V. Gurčinas, Santa Monica, Calif. — \$15.00, J. Skirgaudas, Los Angeles, Calif. — \$15.00, dr. J. Jurgilas, Granada Hills, Calif. — \$30.00, A. Musteikis, Fallon, Nev. — \$15.00, dr. J. Bartkus, Chicago — \$20.00, Ant. Mažeika, Los Angeles, Calif. — \$15.00, N. Mattis-Matijošaitis, Los Angeles, Calif. — \$100.00, J. Adomaitis, Chicago — \$10.00 (papildomai).

Pinigai yra įnešti į Santa Monica Banko ein. sąsk. 0009, Santa Monica Calif.

Laukiame daugiau aukų, o dosniems aukotojams tariame nuoširdų aciu.

Jonas Kutra, Komiteto išdininkas, 1011 — 19th St., Santa Monica, Calif. 90403

ATSIŪSTA PAMINĖTI

• 20 METŲ SU KAMUOLIU, 1951-1971, Chicago Lietuvos 20 metų sukakčiai paminėti leidinys. Redagavo E. Šulaitis, 56 psł. Spaudė V. Vijeikio spaustuvė Chicagoje.

• KARYS, Lietuvių karių-veteranų mėnesinis žurnalas, Nr. 10, 1970 m. gruodžio m. Red. Z. Raulinaitis, 916 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221. Šiame numeryje: K. Alšausko istorinė apžvalga "Žvilgnis į lietuvių-lenkų karą 1920 metais", K. K. Morkūno prisiminimų tęsinys "Paskutinėmis nepriklausomybės dienomis Kybartuose" ir daug kitų straipsnių.

pabūgo naujo Chicago eismo potvarkio, sodinančio girtus vairuotojus tuo jų savaitei į kalėjimą ir atimancio metams leidimą vairuoti.

Valgis kaip paprastai geras ir įvairus. Bet tai jau nesvarbu. Atsivalgyta. Teko pastebėti apverstų tuščių lėkščių, kad susilaikytų nuo valgyimo. Asmeniui \$16.00. Už šampaną reikėjo primokėti. Infliacija.

Didžiausias malonumas, tai sutikti Naujus Metus savųjų tarpe, buvo tas pats svarbiausias akstinas susiburti. Tad ligi sekančių Naujų Metų sutikimo.

V.A. Račkauskas

Korp! Neo-Lithuania Chicago skyriaus pirm. Algio Augaičio stalias Naujų Metų sutikime. Dešinėje pirm. Augaitis ir sekretorė Birutė Gudaitė.

V. A. Račkausko nuotrauka

Filisterio Juozo Andrašiūno stalias Naujų Metų sutikime.

V.A. Račkausko nuotrauka

PRENUMERUOKIME DIRVĄ!

DIRVA,
6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103

Prašau siųsti Dirvą 1 metams (1/2 metų) šiuo adresu

Dirvos prenumerata 1 metams — 13 dol., 1/2 metų 7 dol.

Ta proga jungiu Dirvai auką dol.

Parašas

Adresas